II

(Незаконодателни актове)

РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 19 март 2014 година

относно приемането на многогодишната работна програма LIFE за периода 2014—2017 г.

(текст от значение за ЕИП)

(2014/203/ЕС)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1293/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 година за създаване на Програма за околната среда и действията по климата (LIFE) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 614/2007 ([1]), и по-специално член 24, параграф 1 от него,

като има предвид, че:

(1) С цел да гарантира прилагането на програмата LIFE, необходимо е да се приеме многогодишна работна програма за периода 2014—2017 г.

(2) За да се създаде рамка за изпълнението на двете подпрограми на LIFE, многогодишната работна програма за периода 2014—2017 г. следва да посочва индикативното разпределение на средствата между приоритетните области и видове финансиране, темите на проектите, осъществяващи тематичните приоритети, определени в приложение III към Регламент (ЕС) № 1293/2013, техническата методология за подбор на проекти, критериите за предоставянето на безвъзмездни средства и ориентировъчните графици за поканите за представяне на предложения.

(3) Многогодишната работна програма за периода 2014—2017 г. следва да съдържа и качествените и количествените резултати, показателите и целите за всяка приоритетна област и всеки вид проект, в съответствие с показателите за изпълнение и конкретните цели за всяка приоритетна област, с оглед улесняване на оценката на резултатите и въздействието на програмата. Въз основа на предварителните оценки Комисията определи два нови финансови инструмента като подходящи за финансиране на проекти, в съответствие с член 17, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 1293/2013.

(4) Тези финансови инструменти следва да бъдат изпитани в рамките на многогодишната работна програма, за да докажат значителния си потенциал за привличане на финансиране от страна на инвеститорите в областта на биологичното разнообразие и смекчаване на изменението на климата и адаптиране към неговите последици, като по този начин се съсредоточат върху съществуващите финансови пречки пред осъществяването на проекти в тези области.

(5) Въз основа на положителния опит с други финансови инструменти, управлявани от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), както и географския обхват на ЕИБ, който ѝ дава възможност да достига потенциални бенефициери в целия Съюз, прилагането на Инструмента за финансиране на природен капитал и на Инструмента за частно финансиране за енергийна ефективност, финансирани чрез вноски от програма LIFE, следва да бъде поверено на тази институция.

(6) За да се гарантира ефикасното изпълнение на многогодишната работна програма и тъй като Регламент (ЕС) № 1293/2013 се прилага от 1 януари 2014 г., настоящото решение следва да се прилага, считано от датата на неговото приемане.

(7) Мерките, предвидени в настоящото решение, са в съответствие със становището на Комитета за Програма LIFE за околната среда и действията по климата, създаден по силата на член 30 от Регламент (ЕС) № 1293/2013,

([1]) ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 185.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Многогодишната работна програма

Приема се многогодишната работна програма LIFE за периода 2014—2017 г., както е представена в приложението.

Член 2

Финансиране на многогодишната работна програма от Съюза

Максималният принос за многогодишната работна програма LIFE за периода 2014—2017 г. се определя на 1 796 242 000 EUR и се използва за финансиране на съответните подпрограми и приоритетни области, както следва:

1) Обща сума в размер на 1 347 074 499 EUR за подпрограмата за околната среда, които се разпределят, както следва:

   а) 495 845 763 EUR за приоритетна област „Околна среда и ресурсна ефективност“;

   б) 610 068 900 EUR за приоритетна област „Природа и биологично разнообразие“;

   в) 162 999 836 EUR за приоритетна област „Управление и информация, свързани с околната среда“;

   г) 78 160 000 EUR за разходи за свързани помощни дейности.

2) Обща сума в размер на 449 167 501 EUR за подпрограмата за действия във връзка с климата, които се разпределят, както следва:

   а) 193 559 591 EUR за приоритетна област „Смекчаване на последиците от изменението на климата“;

   б) 190 389 591 EUR за приоритетна област „Адаптиране към изменението на климата“;

   в) 47 588 319 EUR за приоритетна област „Управление и информация, свързани с околната среда“;

   г) 17 630 000 EUR за разходи за свързани помощни дейности.

Член 3

Финансови инструменти

1) Следните финансови инструменти, както са описани в приложението, получават финансиране съгласно член 17, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1293/2013:

а) Инструмент за частно финансиране за енергийна ефективност;

б) Инструмент за финансиране на природен капитал.

2) Изпълнението на финансирането на Инструмента за частно финансиране за енергийна ефективност и Инструмента за финансиране на природен капитал се възлага на Европейската инвестиционна банка.

Член 4

Влизане в сила

Настоящото решение влиза в сила на първия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

То се прилага от 19 март 2014 г.

Съставено в Брюксел на 19 март 2014 година.

За Комисията

Председател

José Manuel BARROSO

ПРИЛОЖЕНИЕ

МНОГОГОДИШНА РАБОТНА ПРОГРАМА LIFE ЗА ПЕРИОДА 2014—2017 ГОДИНА

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В съответствие с член 3 от Регламент (ЕС) № 1293/2013 (наричан по-долу „Регламентът за програмата LIFE“), програмата LIFE е насочена към постигането на следните общи цели:

— да допринесе за преминаване към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика с ефективно използване на ресурсите, за защитата и подобряването на качеството на околната среда и за спирането на загубата и възстановяването на биологично разнообразие, включително за подпомагане на мрежата „Натура 2000“ и справяне с влошаването на състоянието на екосистемите,

— да подобрява разработването, изпълнението и прилагането на политиката и законодателството на Съюза в областта на околната среда и климата, както и да действа като катализатор и да насърчава интегрирането и целенасоченото включване на целите, свързани с околната среда и климата, в други политики на Съюза и в практиките на обществения и частния сектор, включително чрез повишаване на капацитета на публичния и частния сектор,

— да спомага за по-добро управление в областта на околната среда и климата на всички равнища, включително за подобрено ангажиране на гражданското общество, неправителствените организации (НПО) и местните участници, и

— да подпомага изпълнението на 7-ата програма за действие за околната среда.

Програмата LIFE ще се управлява от самите служби на Комисията или от изпълнителната агенция (ИА), на която е делегирана тази задача за пряко управление. ИА ще действа в рамките на делегираните правомощия съгласно Решение C(2013) 9414 на Комисията и под надзора на службите на Комисията. Комисията продължава да носи общата отговорност за програмата. Могат да се сключват договори с външни експерти, които да подпомагат службите на Комисията и/или ИА в техните дейности.

Настоящата многогодишна работна програма (МРП) бе приета съгласно член 24, параграф 1 от Регламента за програмата LIFE във връзка с тези общи цели посредством акт за изпълнение в съответствие с процедурата по разглеждане, определена в член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ([1]) и посочена в член 30 от Регламента за програмата LIFE.

Като се следва принципът на взаимното допълване с други европейски програми за финансиране, посочени в съображения 5, 11 и 13 и член 8 от Регламента за програмата LIFE, при изпълнението на МРП чрез специфични мерки ще се гарантират съгласуваността и полезните взаимодействия и в рамките на възможното ще се избегне припокриването с други политики и финансови инструменти на Съюза, по-специално с програмата „Хоризонт 2020“ ([2]), програмата за научни изследвания и иновации на Съюза за периода 2014—2020 г., както и с нейните работни програми ([3]). Това ще се постигне най-вече чрез критериите за допустимост за различните видове проекти и ориентирите в насоките за прилагане към поканите за представяне на предложения. Двойното финансиране ще се избягва чрез кръстосани проверки на етапа на подбор и чрез последващи проверки. По-специално от финансиране по линия на програмата LIFE се изключват проектите с насоченост към научни изследвания или изграждане на големи инфраструктурни обекти.

Структурата на МРП следва структурата, определена в член 24, параграф 2 от Регламента за програмата LIFE, и, където е необходимо, се отнася единствено за подпрограмите за околната среда и действията по климата.

([1]) Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

([2]) Регламент (ЕС) № 1290/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за определяне на правилата за участие и разпространение на резултатите в „Хоризонт 2020 — рамкова програма за научни изследвания и иновации (2014—2020 г.)“ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1906/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 81).

([3]) Първата работна програма за „Хоризонт 2020“ обхваща периода 2014—2015 г. Програмата „Хоризонт 2020“ е насочена към три приоритета, а именно създаване на наука на най-високо равнище с оглед да се засилят научните постижения на Съюза на световно равнище, укрепване на водещите позиции на промишлеността в подкрепа на предприятията, включително микро-, малките и средните предприятия (МСП), и иновациите, както и справяне с обществените предизвикателства в пряк отговор на предизвикателствата, установени в стратегията „Европа 2020“, чрез подкрепа за дейности, които обхващат цялостния процес от научните изследвания до пазара. В рамките на „Хоризонт 2020“ научните изследвания и иновациите в областта на околната среда и действията по климата се осъществяват чрез поредица от действия и възможности за сътрудничество, по-специално чрез общественото предизвикателство „Действия във връзка с климата, околната среда, ресурсната ефективност и суровините“. В този контекст целта на научните изследвания и иновации в областта на околната среда е изграждането на икономика и общество, които използват ефективно ресурсите и водата и са устойчиви на изменението на климата. За референтни документи направете справка на адрес http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#h2020-work-programmes-2014-15-main-wp, и по-специално вж. работната програма по общественото предизвикателство „Действия във връзка с климата, околната среда, ефективното използване на ресурсите и суровините“.

Програмата обхваща периода от 1 януари 2014 г. до 31 декември 2017 г.

1.1. **Подпрограма за околната среда**

Подпрограмата за околната среда обхваща **приоритетните области** околна среда и ресурсна ефективност, природа и биологично разнообразие, както и управление и информация, свързани с околната среда (членове 9—12 от Регламента за програмата LIFE). Всяка от приоритетните области обхваща няколко **тематични приоритета**, посочени в приложение III към Регламента за програмата LIFE. Освен това в настоящата МРП за периода 2014—2017 г. се определят **теми на проекти**, изпълняващи тематичните приоритети.

1.2. **Подпрограма за действия по климата**

Подпрограмата за действия по климата предлага нова и уникална възможност да се подпомогне изпълнението на политиката на ЕС в областта на климата. Като цяло тя ще спомогне да се предвиди преходен период за промени с цел преминаване към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в ЕС, като окаже стратегическа подкрепа за изпълнението на пакета за климата и енергетиката до 2020 г. и стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата и подготви ЕС за предизвикателствата във връзка с действията по климата до 2030 г. Освен това подпрограмата следва да спомогне за подобряване на управлението във връзка с климата на всички равнища, включително за подобряване на участието на гражданското общество, НПО и местни участници.

2. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА МЕЖДУ ПРИОРИТЕТНИТЕ ОБЛАСТИ И МЕЖДУ РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВЕ ФИНАНСИРАНЕ — ЧЛЕН 24, ПАРАГРАФ 2, БУКВА а)

В съответствие с член 4 от Регламента за програмата LIFE **общият финансов пакет за изпълнението на програмата LIFE за периода 2014—2020 г.** е 3 456 655 000 EUR, от които 75 % са предвидени за подпрограмата за околната среда (2 592 491 250 EUR), а 25 % са предвидени за подпрограмата за действия по климата (864 163 750 EUR). Освен това в Регламента за програмата LIFE се определят минималният процент от общия бюджет, който трябва да се разпредели за **проекти** (81 % — член 17, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE), и максималният процент от бюджетните ресурси за проекти, подпомагани чрез безвъзмездни средства за действия, който може да се отпусне за **интегрирани проекти** (30 %).

Проектите се финансират чрез **безвъзмездни средства за действия** или, по целесъобразност, **финансови инструменти** (член 17, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE). В **МРП се определят** отпуснатите суми **по приоритетна област и вид финансиране**.

Общо разпределение по вид финансиране за двете подпрограми

Бюджет за периода 2014—2017 г.	в млн. EUR
Безвъзмездни средства за действия	1 317,9
Безвъзмездни средства за оперативни разходи	38,6
Финансови инструменти	140,0
Обществени поръчки	204,0
Разходи за подкрепа за административни и технически дейности (АТД)	95,8
Общо	**1 796,3**

Общо разпределение по приоритетна област

Приоритетни области	Околна среда и ресурсна ефективност	Природа и биологично разнообразие	Управление и информация, свързани с околната среда	Смекчаване на изменението на климата	Адаптация към изменението на климата	Управление и информация, свързани с климата
Общо по област (в млн. EUR)	495,85	610,07	163,00	193,56	190,39	47,59
Междинен сбор						1 700,45
Разходи за подкрепа (АТД)						95,79
Общо						**1 796,3**

Разпределението на средствата по приоритетна област и видът финансиране са с прогнозен характер. Окончателното разпределение на безвъзмездни средства за действия ще зависи от действителния брой предложения за проекти, които могат да се финансират по всяка приоритетна област. Бюджетните средства за и между финансовите инструменти могат да се коригират в хода на програмата LIFE в съответствие с действителното усвояване. Преразпределянето на средства между приоритетните области не трябва да надхвърля 5 % от общите средства, разпределени за съответните приоритетни области, в рамките на установените в Регламента за програмата LIFE прагове.

2.1. **Подпрограма за околната среда**

За целия цикъл на настоящата МРП предвиденият бюджет за подпрограмата за околната среда възлиза на 1 347 млн. EUR.

Поне 55 % от бюджетните ресурси, отпуснати за проекти под формата на безвъзмездни средства за действия, са определени за проекти, подкрепящи опазването на околната среда и биологичното разнообразие, включително свързаните с това проекти за информация и управление (член 9, параграф 3 от Регламента за програмата LIFE), проекти за техническа помощ и подготвителни проекти. Останалата част от предвидените бюджетни средства за проекти ще бъдат отпуснати за проекти в рамките на приоритетната област околна среда и ресурсна ефективност, включително свързаните с това проекти за информация и управление, проекти за техническа помощ и подготвителни проекти.

Разпределението на средства по приоритетна област е с прогнозен характер и зависи от действителния брой предложения за отпускане на безвъзмездни средства за действия по всяка приоритетна област, както и от свързаната с това пазарна реализация по всеки финансов инструмент.

Разпределение по вид финансиране по подпрограмата за околната среда

Бюджет за периода 2014—2017 г.	в млн. EUR
Безвъзмездни средства за действия (*)	
— проекти за изграждане на капацитет	11,25
— проекти за техническа помощ	2,9
— безвъзмездни средства за други проекти (**)	1 053,8
Финансов инструмент (***)	
Инструмент за финансиране на природен капитал (NCFF) (****)	30,0
Безвъзмездни средства за оперативни разходи	30,0
Възлагане на обществени поръчки	141,0
Разходи за подкрепа (АТД)	78,2
Общо	**1 347,1**

(*) 30 % от бюджетните ресурси, отпуснати за проекти под формата на безвъзмездни средства за действия, са определени за интегрирани проекти. В зависимост от действителния брой на предложенията за интегрирани проекти неоползотворените ресурси ще се използват за други проекти, финансирани чрез безвъзмездни средства за действия.
(**) Прогнозен размер, представляващ не повече от 1 % от тази сума, ще се използва за подготвителни проекти.
(***) Максималното ниво на разходите за управление във връзка с прилагането на финансовите инструменти не надхвърля 7 % от общия пакет за финансовите инструменти.
(****) Това включва 5 милиона EUR за инструмента за експертна подкрепа.

2.2. **Подпрограма за действия по климата**

За настоящата многогодишна работна програма бюджетът за подпрограмата за действия по климата възлиза на 449,2 млн. EUR. Разпределението по приоритетни области е с прогнозен характер и зависи от действителния брой предложения за отпускане на безвъзмездни средства за действия по всяка приоритетна област, както и от свързаната с това пазарна реализация по всеки финансов инструмент.

Разпределение по вид финансиране по подпрограмата за действия по климата

Бюджет за периода 2014—2017 г.	в млн. EUR
Безвъзмездни средства за действия (*)	
Проекти за изграждане на капацитет — *безвъзмездни средства за действия*	3,75
Проекти за техническа помощ — *безвъзмездни средства за действия*	2,4
Безвъзмездни средства за други проекти	243,81
Финансови инструменти (**)	
Инструмент за частно финансиране за енергийна ефективност (PF4EE) *Финансов инструмент*	80,0
Инструмент за финансиране на природен капитал (***) (NCFF) *Финансов инструмент*	30,0
Безвъзмездни средства за оперативни разходи	8,6
Възлагане на обществени поръчки	63,0
Разходи за подкрепа (АТД)	17,6
Общо	**449,2**

(*) 30 % от бюджетните ресурси, отпуснати за проекти под формата на безвъзмездни средства за действия, са определени за интегрирани проекти, в зависимост от действителния брой на предложенията за интегрирани проекти, неоползотворените ресурси ще се използват за други проекти, финансирани чрез безвъзмездни средства за действия.

(**) Максималното ниво на разходите за управление във връзка с прилагането на финансовите инструменти не надхвърля 7 % от общия пакет за финансовите инструменти.

(***) Това включва 5 милиона EUR за инструмента за експертна подкрепа.

3. ТЕМИ НА ПРОЕКТИ, ИЗПЪЛНЯВАЩИ ТЕМАТИЧНИТЕ ПРИОРИТЕТИ, ПРЕДВИДЕНИ В ПРИЛОЖЕНИЕ III, ЗА ПОДПРОГРАМАТА ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА (ЧЛЕН 24, ПАРАГРАФ 2, БУКВА б) ОТ РЕГЛАМЕНТА ЗА ПРОГРАМАТА LIFE)

В съответствие със съображение 36 от Регламента за програмата LIFE, МРП съдържа неизчерпателен списък с теми на проекти, изпълняващи тематичните приоритети, като по този начин усилията се съсредоточават върху конкретни приоритети и сфери на действие на политиката в областта на околната среда в рамките на подпрограмата за околната среда. Изготвянето на този списък за цялата продължителност на МРП гарантира както необходимата гъвкавост за постигане на задачите и целите на програмата LIFE, така и необходимата стабилност за потенциалните кандидати, за да планират, изготвят и представят предложенията. В съответствие със съображение 22 от Регламента за програмата LIFE при оценката на добавената стойност за Съюза на проекти по подпрограмата за околната среда Комисията следва да обръща специално внимание на техния принос за постигане на тематичните приоритети, осъществявани посредством темите на проектите. По този начин темите на проектите представляват инструмент за допълнително поощрение на проекти, насочени към важни от стратегическа гледна точка области на политиката с висока добавена стойност за Съюза, като същевременно продължават да се насърчават солидни предложения в други области и включването на нови идеи за справяне с нови предизвикателства.

Темите на проектите не се прилагат по отношение на видовете проекти, които вече са ограничени до специфични теми поради своето естество и/или подробно описание на своето специфично съдържание в Регламента и МРП (т.е. проекти за изграждане на капацитет, техническа помощ, подготвителни проекти, интегрирани и други проекти, определени подробно на *ad hoc* основа).

Съзаконодателите взеха решение, че поне 55 % от ресурсите, отпуснати за проекти под формата на безвъзмездни средства за действия, ще бъдат заделени за проекти, подкрепящи опазването на околната среда и биологичното разнообразие с ясен акцент върху „Натура 2000“, като се отчита неотложната нужда да се гарантира подходящо финансиране за мрежата, както и правното задължение за съвместно финансиране, заложено в член 8 от Директивата за местообитанията. Това нарастващо заделяне на средства в сравнение с Регламента за програмата LIFE+ ограничава достъпния бюджет за проекти в други тематични приоритети по подпрограмата за околната среда и това представлява допълнителна причина за по-целенасочено използване на средствата в тези области.

Следва да се отбележи, че не се изключва финансирането на проекти по теми, които не са включени в този списък. Въпреки това може да се предостави финансиране и на висококачествени проекти с друга тематична насоченост, които отговарят на приложимите критерии за допустимост и подбор.

3.1. **Приоритетна област „Околна среда и ресурсна ефективност“**

В съответствие с член 10, буква а) от Регламента за програмата LIFE специфичната цел на темите на проекти, съответстващи на тази приоритетна област, и свързаните тематични приоритети, изброени в приложение III към Регламента за програмата LIFE, е „**да разработва, изпитва и демонстрира подходи за политиката или управлението, най-добри практики и решения** за проблеми с околната среда, включително разработка и демонстрация на иновативни технологии, подходящи за възпроизвеждане, трансфер или интегриране, включително по отношение на връзката между околната среда и здравето, и които подкрепят политиката и законодателството относно ефективното използване на ресурсите, включително пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа“. Поради това всички проекти по тази приоритетна област са пилотни или демонстрационни проекти по смисъла на член 18, букви а) и б) от Регламента за програмата LIFE, но не могат да бъдат насочени към научни изследвания. Що се отнася до демонстрационните проекти по тази приоритетна област, обхванати от някоя от изброените по-долу теми, ще се отдава приоритет на проекти, които внедряват в практиката, изпитват, оценяват и спомагат за разпространението на действия, методики или подходи, които са **нови или непознати в рамките на Съюза**.

Приложение III към Регламента за програмата LIFE

а) Тематични приоритети за водите, включително морската среда: *дейности по изпълнението на специфичните цели за водите, предвидени в Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа и 7-ата програма за действие за околната среда, по-специално:*

i) интегрирани подходи за прилагането на Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([1]);

ii) дейности по прилагането на Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([2]);

iii) дейности по прилагането на програмата от мерки на Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([3]) *с оглед постигане на добро екологично състояние на морските води;*

iv) дейности за осигуряване на безопасно и ефективно използване на водните ресурси, подобряване на количественото управление на водите, запазване на високо равнище на качество на водите и предотвратяване на неправилното използване и влошаването на водните ресурси.

Предприемането на мерки във връзка с качеството на водите и управлението на риска от наводнения и суши по разходоефективен начин представлява сериозно предизвикателство в рамките на ЕС. Справянето с предизвикателствата и използването на възможностите в сектора на водите изисква холистичен подход от редица различни участници. В съответствие с прилагането на Рамковата директива за водите (РМД), Директивата за риска от наводнения (ДРН) и приоритетите на Европейското партньорство за иновации в сферата на водите, проектите следва да бъдат насочени към разработване и по-специално към осъществяване на действия, които могат да помогнат на държавите членки да преминат към едно действително интегрирано управление на водните ресурси, като по целесъобразност се насърчават основани на екосистемите подходи. В контекста на действията, насочени към прилагането на Рамковата директива за морската стратегия (РДМС), трябва да се отдели специално внимание на нововъзникващите случаи на натиск и въздействия, както и на насърчаването на по-добре интегрирано крайбрежно управление и морско пространствено планиране. Що се отнася до водния отрасъл, използваните технологии и процеси, с които се гарантира осигуряването на свързани с водите услуги (производство на питейна вода или пречистване на отпадъчни води), достигат своята пълна степен на развитие. В съответствие с приоритетните области на Европейското партньорство за иновации настоящите предизвикателства в сферата на водите са в две посоки: i) гарантиране на правилно изпълнение по начин, който води до разходоефективни и законосъобразни резултати с ефективно използване на ресурсите, и ii) осигуряване на способност за справяне с нововъзникващи проблеми в тази сфера.

Поради това ще се отдава приоритет на следните проекти:

Води, наводнения и суши — приложение III, раздел А, буква а), точки i)—ii)

1. Планиране и внедряване в градските и селските райони на мерки за **естествено задържане на водите**, които водят до увеличаване на инфилтрацията, съхранението на води и отстраняването на замърсители чрез естествени или подобни на естествените процеси и по този начин спомагат за постигането на целите на РДВ и Директивата за риска от наводнения (ДРН) и за управлението на сушите в региони с недостиг на вода.

([1]) Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 година за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1).

([2]) Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно оценката и управлението на риска от наводнения (ОВ L 288, 6.11.2007 г., стр. 27).

([3]) Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия) (ОВ L 164, 25.6.2008 г., стр. 19).

2. Проекти, с които се насърчава **управление на риска от наводнения и суши** чрез: а) инструменти за предотвратяване на и защита от непредвидими събития с оглед подпомагане на политиката, планирането на земеползването и управлението на извънредни ситуации и б) подходи за интегрирана оценка и управление на риска въз основа на устойчивост и социална уязвимост и спечелване на общественото одобрение.

3. Проекти, с които се подпомага постигането на целите на РДВ чрез **предприемане на мерки за справяне с хидроморфологичния натиск**, установен в плановете за управление на речните басейни (ПУРБ) и произтичащ от земеползването или използването на реките,

4. Проекти, насочени към **интегрирано управление на хранителните вещества** и замърсяването с органични вещества в резултат на човешки или селскостопански дейности по такъв начин, че да се изяснят необходимите мерки за даден речен басейн или водосборна област с цел да се позволи постигането на изискванията на РДВ и РДМС, включително изискванията на Директивата за пречистването на градските отпадъчни води, Директивата за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници, Директивата за водите за къпане и Директивата за подземните води.

5. Проекти за справяне с натиска от **химически замърсители** във водната среда и насочени към намаляване на емисиите от приоритетни вещества при източника чрез използването на подходящи заместители или алтернативни технологии.

6. Проекти за **възстановяване на естествената морфология** на реките, езерата, естуарите и крайбрежието и/или **възстановяване на свързаните с тях местообитания**, включително заливни и блатисти райони, за да се позволи постигането на целите на РДВ и ДРН.

7. Проекти, с които се прилагат **мерки за икономии на вода**, за да се намалят качественият и количественият натиск върху водните обекти в басейни с недостиг на вода, **на основата на водно-икономически модели**.

Морско и крайбрежно управление — приложение III, раздел А, буква а), точка iii)

1. Проекти за разработване на инструменти, технологии и практики, за да се гарантира **устойчивостта** на икономическите дейности, свързани с морската среда, включително, по целесъобразност, чрез **намаляване на натиска от икономическите дейности върху морската среда**, и включване на устойчивостта на морските ресурси в морско-икономическите сектори, като се обръща специално внимание на подводното шумово замърсяване, физическите смущения, засягащи морското дъно, и въздействията от дълбоководния добив на полезни изкопаеми и аквакултурите. Очаква се проектите да включват разработването на планове за управление, които намаляват въздействието на икономическите дейности върху околната среда.

2. Проекти, насочени към предотвратяване и намаляване на **отпадъците или микробните замърсители в морските води** посредством мерки във връзка с източниците на отпадъци и микробни замърсители в морските води.

3. Проекти за насърчаване на **полезни взаимодействия между интегрираното крайбрежно управление и морското пространствено планиране**, чрез които се демонстрира добавената стойност на координирането на интегрираното крайбрежно управление и морското пространствено планиране в нови видове морски контекст, подпомагането на конкретното изпълнение на стратегии за морските басейни, включително прилагане на съответното право на Съюза, или свързването на интегрираното крайбрежно управление и морското пространствено планиране с процедурите за определяне и управление на защитените морски зони или зони по „Натура 2000“.

Воден отрасъл — приложение III, раздел А, буква а), точка iv)

1. Проекти, насочени към разработване на **технологии за системи за питейна вода и пречистване на градски отпадъчни води**, посредством процеси с ефективно използване на ресурсите за осигуряване на свързани с водите услуги (например с цел да се намалят енергийното потребление за пречистване и управление на водите и загубите на вода) и процедури на място за намаляване и процедури за контрол или елиминиране на изхвърлянето на нововъзникващи замърсители и патогенни елементи като част от изтичания при пречистването на отпадъчни води.

2. Проекти, с които се внедряват инструменти (например планиране, децентрализирани системи, основани на риска подходи) с оглед да се гарантира ефективно **осигуряване на свързани с водите услуги**, които отговарят на Директивата за питейната вода и Директивата за пречистването на градските отпадъчни води, **в области с ниска гъстота на населението**.

3. Проекти, насочени към по-ефективни и ефикасни иновационни решения и/или варианти за пречистване във връзка с **рециклирани/повторно използвани води**, като се разработват и демонстрират:

— иновационни концепции за (алтернативно) водоснабдяване, пречистване на отпадъчни води, повторна употреба и оползотворяване на ресурси,

— методи за контрол на източниците и разходоефективни технологии на място за изхвърляне на нововъзникващи замърсители и патогени в системата за пречистване на отпадъчни води,

— центрове за иновации във връзка с пречистването на водите в региони, в които понастоящем липсват подходящи канализационни системи и съоръжения за пречистване и третиране, прилагане на интелигентни технологии и децентрализирани системи с акцент върху алтернативните водни източници,

— системни подходи за избягване на загубите на вода, енергия и ресурси в промишленото производство и инфраструктурата за води и отпадъчни води.

Приложение III към Регламента за програмата LIFE

б) Тематични приоритети за отпадъците: дейности за изпълнението на специфичните цели във връзка с отпадъците, предвидени в Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа и в 7-ата програма за действие за околната среда, и по-специално:

i) интегрирани подходи за изпълнението на плановете и програмите за управление на отпадъците;

ii) дейности за прилагането и развитието на законодателството на Съюза, свързано с отпадъците, като се обръща особено внимание на първите стъпки на йерархията на отпадъците в Съюза (предотвратяване, повторна употреба и рециклиране);

iii) дейности във връзка с ефективността на ресурсите и въздействието през целия жизнен цикъл на продуктите, моделите на потребление и дематериализацията на икономиката.

По отношение на отпадъците Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа и 7-ата програма за действие за околната среда са насочени към постигането на следните общи цели до 2020 г.:

— намаляване на генерираните отпадъци;

— увеличаване до максимум на рециклирането и повторната употреба;

— ограничаване на изгарянето на материали, които не подлежат на рециклиране; и

— ограничаване на депонирането на отпадъци, които не подлежат на рециклиране и оползотворяване.

Поради това ще се отдава приоритет на следните проекти:

Прилагане на законодателството в областта на отпадъците — приложение III, раздел А, буква б), точки i)—ii)

1. Проекти, при които се използват иновационни методи, технологии и действия, най-вече при източника на отпадъци, за да се предотврати генерирането на отпадъци, за повторната употреба на отпадъци и разделното събиране на **битовите отпадъци.**

2. Проекти, при които се използват иновационни методи, технологии и действия, най-вече при източника на отпадъци, за да се предотврати генерирането на отпадъци, за подготовка за повторна употреба/повторна употреба, рециклиране и разделно събиране на следните потоци от отпадъци:

   — **отпадъци от електрическо и електронно оборудване** (ОЕЕО), **батерии и акумулатори**, **излезли от употреба превозни средства**, **опаковки, отпадъци от строителство и събаряне на сгради и медицински отпадъци**,

   — **биологични отпадъци, включително хранителни** отпадъци по цялата хранителна верига.

3. **Проекти за интегрирано управление на пластмаси**, чиято цел е да се постигне увеличена пригодност за рециклиране, сортиране и висококачествено рециклиране, екологичен дизайн, управление на пластмаси, които не са предвидени за опаковане, предотвратяване на използването на пластмасови изделия за еднократна употреба или намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци и тяхното отстраняване;

4. Проекти, чиято цел е да се подобри **управлението на опасни битови отпадъци**.

Отпадъци и ресурсна ефективност — приложение III, раздел А, буква б), точка iii)

Проекти, с които се въвежда използването на **икономически инструменти** на местно, регионално или национално равнище с цел подпомагане на политиките за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите.

Приложение III към Регламента за програмата LIFE

в) Тематични приоритети за ефективно използване на ресурсите, включително почвите и горите, и екологичната и кръгова икономика: *дейности за прилагане на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа и на 7-ата програма за действие за околната среда, които не са обхванати от други тематични приоритети, посочени в това приложение, и по-конкретно:*

i) дейности за промишлена симбиоза и за трансфер на знания и разработване на нови модели за преминаване към кръгова и екологична икономика;

ii) дейности за тематичната стратегия за опазване на почвите (Съобщение на Комисията от 22 септември 2006 г. „Тематична стратегия за опазване на почвите“) със специален акцент върху намаляване и компенсиране на запечатването на почвата, както и по-добро земеползване;

iii) дейности за мониторинг на горите и информационни системи за тях, както и за предотвратяване на горските пожари.

Проектите по тематичните приоритети за ефективно използване на ресурсите, включително почвите и горите, както и за екологичната и кръгова икономика, ще се съсредоточат върху прилагането на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа, Тематичната стратегия за опазване на почвите и новата стратегия на ЕС за горите. По отношение на дейностите за промишлена симбиоза, трансфер на знания и преминаване към кръгова и екологична икономика следва да се обърне специално внимание на екологосъобразните дейности на предприятията с ефективно използване на ресурсите, включително във връзка с веригите за създаване на стойност, и на хармонизирането на методиката за измерване на техния екологичен отпечатък. Що се отнася до опазването на почвите, трябва да се подобри управлението на почвите, и по-специално да се ограничи и смекчи запечатването на почвата. Дейностите за мониторинг на горите и информационните системи за тях, както и за предотвратяване на горските пожари, се развиват добре през последните години, но трябва да се реализира новата стратегия на ЕС за горите и допълнително да се подсили Европейската информационна система за горските пожари (EFFIS) ([1]).

Поради това ще се отдава приоритет на следните проекти:

Ресурсна ефективност, екологична и кръгова икономика — приложение III, раздел А, буква в), точка i)

1. Проекти за прилагане на концепцията за кръгова икономика чрез действия, с които се обхваща веригата за създаване на стойност или се гарантира използването на вторични ресурси/скрап/отпадъци в други промишлени отрасли или **вериги за създаване на стойност** (екологичен дизайн, каскадно използване на материалите, ремонтиране, повторна преработка, повторна употреба, рециклиране, нови кръгови бизнес концепции, иновационни системи за обратно приемане и събиране).

2. Проекти за прилагане на **нови бизнес модели за ресурсна ефективност**, включително практики за ресурсна ефективност в малки и средни предприятия (МСП), съсредоточаване върху екологичното въздействие, трайност на продуктите, повторна употреба, ремонтиране и рециклиране на продуктите и процесите — включително споделяне или лизинг на продукти вместо тяхната продажба. Това следва да включва един от промишлените отрасли, посочени като приоритет в Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа; новият бизнес модел следва да доведе до намаляване на използването на материали и/или използването на енергия и вода.

3. Проекти, с които се насърчава прилагането на **европейската методика за измерване на екологичния отпечатък** ([2]) чрез комуникация с потребители и заинтересовани страни, достъпност на данни, качество и проследимост по веригата за създаване на стойност, опростяване на изчисленията и проверка.

4. Проекти, които **обвързват** регулаторни, финансови или свързани с репутацията **стимули с екологичните резултати** чрез използване на EMAS или други стабилни и надеждни (т.е. проверени от трета страна) инструменти на Съюза за управление на околната среда.

5. Проекти, с които се насърчава **възлагането на екологосъобразни обществени поръчки** чрез съвместно разработване с дружествата и прилагане на общи тръжни спецификации на публичните органи със сходни потребности от стоки и услуги (включително пазарни консултации и дейностите по действителното възлагане на поръчки) и на схеми, които дават възможност на възлагащите органи за лесна и надеждна проверка на екологосъобразните изисквания и прилагане на такива схеми.

([1]) Създадена от Съвместния изследователски център (JRC) и Генерална дирекция „Околна среда“ (ГД „Околна среда“).

([2]) Препоръка 2013/179/ЕС на Комисията от 9 април 2013 г. относно използването на общи методи за измерване и оповестяване на показатели за екологосъобразността на продукти и организации на база жизнения цикъл (ОВ L 124, 27.4.2013 г., стр. 1).

Почви — приложение III, раздел A, буква в), точка ii)

1. Проекти, които **ограничават, смекчават или предлагат иновационни методи за компенсиране на запечатването на почвата** на регионално, провинциално или общинско равнище, в съответствие с Насоките относно запечатването на почвата (SWD(2012) 101 окончателен/2) ([1]), и по-специално проекти, които включват промени в планирането и бюджетните подходи с оглед да се постигне регионално или общинско развитие без допълнително завземане на земя или запечатване на почвата.

2. Проекти, с които се цели **постигане на по-добро управление на почвите** (намаляване на ерозията, запазване на органичните вещества в почвата, избягване на уплътняването и замърсяването на почвата, съхраняване/възстановяване на богати на въглерод почви и др.) на местно, регионално или национално равнище. Използваните методи могат да включват инструменти и практики за мониторинг или подобряване на административните и правните рамки. От особен интерес ще бъдат проекти, които осигуряват разходоефективни решения за подобряване на съществуващи инструменти или методики или подпомагат функциите на почвата като част от по-широкообхватната екосистема, например за задържане на вода.

3. Проекти, с които се разработват и прилагат **разходоефективни помощни инструменти и схеми** за установяване на замърсени терени на регионално или национално равнище.

Гори — приложение III, раздел A, буква в), точка iii)

На проектите по тази глава ще се отдава приоритет само ако предвиждат включване на всички свързани с горите качествени и количествени данни от проектите в базите данни на Европейския център за данни за горите (EFDAC) и на по-късен етап в европейската информационна система за горите (FISE) на Европейската комисия.

1. Проекти, които допринасят за извличане на напълно хармонизирана информация от данните, събрани от националните инвентаризации на горите (NFI) и/или други мрежи с информация за горите, и които прилагат **усъвършенствани методики за демонстриране на устойчиво управление на горите на регионално, национално или наднационално равнище съгласно договорените (в рамките на „Forest Europe“** ([2])**) критерии и показатели** (например здравен статус и жизненост на горите, услуги на горските екосистеми, горите и социално-икономическите функции, свързани с биоикономиката на Европа, и горите в условията на изменящ се климат), като се следват целите на новата стратегия на ЕС за горите ([3]) и стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. ([4]).

2. Проекти, които се основават на информацията, събрана от съществуващите национални/регионални информационни мрежи за горите, и разработват и прилагат **нови методи за събиране и докладване на данни във връзка с критерии и показатели за устойчиво управление на горите** ([5]) на национално или регионално равнище и съгласно изготвената от Европейската агенция за околна среда класификация на видовете европейски гори (EFT) ([6]) в 14 категории, както бе посочено в рамките на „Forest Europe“. Тези проекти следва да включват специфични демонстрационни дейности, които показват как информацията и новите методи могат да се използват за подобряване на опазването на горските екосистеми.

3. Проекти, които допринасят за **усъвършенстване на Европейската информационна система за горските пожари (EFFIS)**. Тези проекти следва да включват специфични демонстрационни дейности, които показват как информацията и новите методи могат да се прилагат за постигане на целите, определени в стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г., доколкото се засяга управлението на горите и горските екосистеми.

4. Проекти, в които се използва нова информация за горите, насочени към повишаване на тяхната **устойчивост срещу заплахи в резултат на демографски промени**, свързани с урбанизацията, изоставянето на земи или загубата на традиционни умения за управление на земи.

([1]) http://ec.europa.eu/environment/soil/sealing_guidelines.htm
([2]) Forest Europe, 2011. State of Europe's Forests 2011 (*Състояние на горите в Европа през 2011 г.*).
([3]) Съобщение COM(2013) 659 final на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите — „Нова стратегия на ЕС за горите: за горите и сектора на горското стопанство“ от 20 септември 2013 г.
([4]) Съобщение COM(2011) 244 окончателен от Комисията до Европейския парламент, Съвета, Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите „Нашата застраховка живот, нашият природен капитал: стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г.“
([5]) Forest Europe, 2011. State of Europe's Forests 2011.
([6]) Европейска агенция за околна среда, 2009 г. European Forest Types (*Видове европейски гори*).

Приложение III към Регламента за програмата LIFE

г) Тематични приоритети в областта на околната среда и здравето, включително химикалите и шума: дейности за подпомагане на изпълнението на специфичните цели в областта на околната среда и здравето в 7-ата програма за действие за околната среда, и по-специално:

i) дейности за подпомагане на прилагането на Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета [1]*(REACH) и на Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета* [2] *(Регламента за биоцидите) за осигуряване на по-безопасно, по-устойчиво или икономично използване на химикалите (включително наноматериали);*

ii) помощни дейности за улесняване на прилагането на Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета [3] *(Директивата за шума), за да се постигнат нива на шума, които не пораждат значително отрицателно въздействие и опасност за човешкото здраве;*

iii) помощни дейности за избягване на големи аварии, по-специално за улесняване прилагането на Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета [4] *(директивата „Севезо III“).*

По отношение на околната среда и здравето следва да бъдат проучени нови методи за намаляване на въздействието на химикалите, шума и промишлените аварии върху околната среда и здравето на човека.

Поради това ще се отдава приоритет на следните проекти:

Химикали — приложение III, раздел А, буква г), точка i)

1. Проекти, с които се намалява въздействието на химикалите (включително наноматериалите и биоцидните продукти) върху околната среда или здравето на човека чрез по-безопасно или по-устойчиво използване на химикалите или чрез свеждане до минимум на излагането на токсични химикали в продукти или в околната среда посредством тяхната замяна с по-безопасни вещества или с нехимически решения.

2. Проекти, с които се подобрява използването на данните от мониторинга на въздействието на химичните вещества (например мониторинг на околната среда, биомониторинг на хора, продуктов мониторинг, мониторинг на въздуха в помещенията) с цел опазване на околната среда и здравето на човека, като осигуряват достъпни, сравними и оперативно съпоставими данни от мониторинга за въздействието на химичните вещества и позволяват те да бъдат свързани с мониторинга на здравето на човека и екологичното състояние и да се изготвят оценки на експозицията на химични смеси чрез различни пътища на експозиция.

Шум — приложение III, раздел А, буква г), точка ii)

По тази глава ще се отдава приоритет на проекти в градски райони, целящи подобряване на положението за максимален брой хора.

1. Проекти, които имат за цел въвеждането на постоянни **зони с ниски шумови емисии** (ЗНЕ) **в градските райони**, като се разрешава използването само на задвижвани с електричество превозни средства или се следват други подходи за зони с ниски шумови емисии с равностойна ефективност.

2. Проекти **в рамките на гъсто населени градски райони**, целящи намаляване на **шума от движението по пътищата и от други транспортни инфраструктури** чрез използване на пътни настилки с ниски нива на излъчвания шум и с разходи за целия жизнен цикъл, съпоставими с тези за стандартните настилки, като същевременно се постига значително намаляване на шумовото замърсяване.

Промишлени аварии — приложение III, раздел А, буква д), точка iii)

Проекти, които имат за цел да се улесни прилагането на **Директивата „Севезо III“** (Директива 2012/18/ЕС) относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, като се разработват методологични инструменти за **картографиране на риска**, включително картографиране на екологичния риск, и за **справяне с т. нар. „ефект на доминото“**.

([1]) Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), за създаване на Европейска агенция по химикали, за изменение на Директива 1999/45/ЕО, за отмяна на Регламент (ЕИО) № 793/93 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1488/94 на Комисията, както и на Директива 76/769/ЕИО на Съвета и Директиви 91/155/ЕИО, 93/67/ЕИО, 93/105/ЕО и 2000/21/ЕО на Комисията (ОВ L 396, 30.12.2006 г., стр. 1).

([2]) Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди (ОВ L 167, 27.6.2012 г., стр. 1).

([3]) Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 юни 2002 г. относно оценката и управлението на шума в околната среда (ОВ L 189, 18.7.2002 г., стр. 12).

([4]) Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, за изменение и последваща отмяна на Директива 96/82/ЕО на Съвета (ОВ L 197, 24.7.2012 г., стр. 1).

Приложение III към Регламента за програмата LIFE

д) Тематични приоритети за качество на въздуха и емисии, включително в градска среда: помощни дейности за изпълнението на специфичните цели във връзка с въздуха и емисиите в Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа и в 7-ата програма за действие за околната среда, и по-конкретно:

i) интегрирани подходи към изпълнението на законодателството за качеството на въздуха;

ii) помощни дейности, за да се улесни спазването на качеството на въздуха в Съюза и свързаните с това стандарти за емисии във въздуха, включително на Директива 2001/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета [1] *(Директивата за националните тавани за емисии);*

iii) помощни дейности за засиленото прилагане на Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета [2] *(Директивата относно промишлените емисии) със специален акцент върху подобряването на процеса на определянето и прилагането на най-добрите налични технически похвати, като се гарантира лесен публичен достъп до информация и засилване на приноса на Директивата за националните тавани за емисии за иновациите.*

Тематичният приоритет „Качество на въздуха и емисии, включително в градска среда“, е насочен към прилагането на законодателството в областта на качеството на въздуха и на всеобхватен подход към екологичните проблеми в градовете. Замърсяването на въздуха продължава да бъде най-сериозният здравен проблем в Европа във връзка с околната среда, като смъртността вследствие на замърсеността на въздуха е над десет пъти по-висока от смъртността от пътнотранспортни произшествия, а в допълнение към това замърсяването на въздуха оказва значително въздействие и върху екосистемите (например 70 % от зоните по „Натура 2000“ на ЕС са засегнати от еутрофикация в резултат на замърсяването на въздуха). Този проблем следва да бъде разгледан в съответствие с предстоящата стратегия на ЕС за качеството на въздуха за периода до 2030 г.

Директивата относно емисиите от промишлеността (IED) представлява ключов инструмент за предотвратяване и контрол на замърсяването от големи точкови източници. Опитът във връзка с прилагането на IED (и предшестващия инструмент IPPC) позволи да бъдат установени допълнителни нужди от гледна точка на публична информация и въвеждането на нововъзникващи техники.

Поради това ще се отдава приоритет на следните проекти:

Законодателство в областта на качеството на въздуха и Директивата относно националните тавани за емисии (НТЕ) — приложение III, раздел А, буква д), точки i)—ii)

Където не е изрично посочено друго, проектите в областта на качеството на въздуха следва като цяло да бъдат насочени към градските райони, за да се обхванат колкото се може повече хора.

1. **Местни и регионални енергийни проекти**, насочени към качеството на въздуха и намаляването на емисиите на прахови частици (ПЧ) в „**горещи точки**“ в атмосферата в области с постоянно **високи нива на изгаряне на въглища и биомаса с цел отопление**.

2. Проекти, които допринасят за дейности с **високи нива на изгаряне на биомаса** и тяхното правилно използване, включително в планински региони (например използване на технологии за свръхниски нива на прах, високоефективни и екологосъобразни технологии за изгаряне и контрол, съхранение на топлинна енергия).

3. **Проекти за устойчива мобилност** за онези компоненти, които са от решаващо значение за спазването на стандартите за качество на въздуха с акцент върху по-екологосъобразно управление на превозни средства, използване на електрически автомобили или превозни средства с много ниски емисии [3], както се посочва в работната програма на „Хоризонт 2020“, използването на екологосъобразни алтернативни горива, иновационни програми за преоборудване на превозни средства за предоставяне на публични услуги, алтернативна технология за тяговата система, например електрическа мобилност или основана на водород мобилност, разработване и реализиране на ЗНЕ и схеми за събиране на пътна такса с висока степен на въздействие чрез усъвършенствани критерии за достъп и етикети за потребителски продукти [4] (в районите на големите градове), както и използването на иновационни логистични платформи за доставка на стоки в крайната отсечка.

4. **Проекти за намаляване на емисиите на амоняк и ПЧ от селското стопанство** за подпомагане на прилагането на усъвършенствания кодекс за добри практики на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН) за намаляване на емисиите на амоняк и ПЧ от селското стопанство.

[1] Директива 2001/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2001 г. относно националните тавани за емисии на някои атмосферни замърсители (ОВ L 309, 27.11.2001 г., стр. 22).

[2] Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17).

[3] Превозни средства с много ниски емисии по смисъла на работната програма на „Хоризонт 2020“.

[4] Предвидените продукти биха могли да бъдат автомобили, както и двуколесни и триколесни моторни превозни средства.

Директива относно емисиите от промишлеността — приложение III, раздел A, буква д), точка iii)

Проекти за разработване и изпитване на **техники за предотвратяване и намаляване на замърсяването**, посочени в IED като „най-новите техники“.

Градска среда — приложение III, раздел A, буква д)

Проекти, с които се прилагат **интегрирани и всеобхватни политики за устойчиво градско планиране и проектиране** чрез иновационни подходи във връзка с обществения градски транспорт и мобилността, устойчиви сгради, енергийна ефективност или опазване на градското биологично разнообразие.

3.2. **Приоритетна област „природа и биологично разнообразие“**

Съгласно член 11, буква а) от Регламента за програмата LIFE специфичната цел на темите на проекти, съответстващи на тази приоритетна област, и свързаните тематични приоритети, изброени в приложение III към Регламента за програмата LIFE, е „да допринася за ***разработването и*** изпълнението на политиката и законодателството на Съюза в областта на природата и биологичното разнообразие, включително на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г., и Директива 92/43/ЕИО на Съвета ([1]) и Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([2]), по-специално чрез ***прилагане, разработване, изпитване и демонстрирането на подходи, най-добри практики и решения***“. Поради това с проектите в тази приоритетна област могат да се прилагат съществуващи подходи, най-добри практики и решения или да се разработват, изпитват и демонстрират нови подходи, най-добри практики и решения. По отношение на проектите, попадащи в обхвата на тематичния приоритет „***биологично разнообразие***“ обаче ***като цяло ще се отдава приоритет на пилотни и демонстрационни проекти***, освен ако е посочено друго в съответната тема на проекта.

През последните 20 години програмата LIFE бе ключов инструмент за подпомагане на прилагането на директивите за птиците и местообитанията. Тази малка програма бе от огромно и в някои случаи от решаващо значение за изграждането на мрежата „Натура 2000“. Съзаконодателите изразиха ясно желание акцентът на програмата LIFE да продължи да бъде върху този стратегически въпрос, по-специално в момент, в който от всички държави членки се изисква да гарантират благоприятния природозащитен статус на всички местообитания и видове. В повечето случаи това може да бъде постигнато само чрез активно управление на зоните и тяхната свързаност или тази на съответните видове. Поради тази причина приоритетната област „Природа и биологично разнообразие“ на програмата LIFE ще продължи да насочва своите ограничени финансови ресурси към „Натура 2000“, за да се гарантира пълното изпълнение на ангажиментите относно цел 1 от Стратегията за биологичното разнообразие. Същевременно с оглед на положителния опит от LIFE+, по програмата LIFE за периода 2014—2020 г. ще се насърчават проекти за биологично разнообразие, насочени най-вече към изпитване и демонстриране на нови способи за справяне с по-широки проблеми във връзка с биологичното разнообразие. Предвижда се приоритетните области за природа и за биологично разнообразие по програмата LIFE да се допълват взаимно.

Приложение III към Регламента за програмата LIFE

а) Тематични приоритети за природата: дейности за прилагането на директиви 92/43/ЕИО и 2009/147/ЕО, по-специално:

i) дейности за подобряване на природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително морските местообитания и видове, както и видовете птици, представляващи интерес за Съюза;

ii) дейности в подкрепа на биогеографски семинари по мрежата „Натура 2000“;

iii) интегрирани подходи за изпълнението на приоритетните рамки за действие.

Ще се отдава приоритет на следните теми на проекти, които допринасят за постигането на цел 1 от Стратегията за биологично разнообразие до 2020 г. с оглед пълното прилагане на директивите за птиците и местообитанията:

1. Проекти, които имат за цел подобряване на природозащитния статус на видовете местообитания или животински видове (включително птици) от интерес за Общността ([3]), насочени към **зони по „Натура 2000“**, предложени или определени за тези видове местообитания или животински видове.

2. Проекти, които имат за цел подобряване на природозащитния статус на видовете местообитания в зони по „Натура 2000“ или на животински видове (включително птици) от интерес за Общността, при условие че тяхното **състояние не е „благоприятно/сигурно и не се влошава“** или е „**неизвестно**“ съгласно най-скорошните общи оценки, представени от държавите членки на съответното географско равнище в съответствие с член 17 от Директивата за местообитанията или най-скорошните оценки в съответствие с член 12 от Директивата за птиците и оценките по отношение на птиците на равнище ЕС.

([1]) Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7).

([2]) Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици (ОВ L 20, 26.1.2010 г., стр. 7).

([3]) Посочването на термина „интерес на Общността“ в настоящия контекст следва да се тълкува като „интерес на Съюза“.

3. Проекти, с които се изпълняват едно или няколко **действия**, предвидени в съответната **Рамка за приоритетни действия (РПД)**, актуализирана от държавите членки, или конкретни действия, които са установени, препоръчани или договорени в рамките на биогеографските семинари по мрежата „Натура 2000“.

4. Проекти, насочени към **морския компонент** от прилагането на директивите за птиците и местообитанията и свързаните разпоредби по качествен дескриптор 1 от Рамковата директива за морската стратегия, по-специално когато такива проекти са насочени към едно или повече от следните действия:

   а) попълване и финализиране на националните описи за създаване на мрежата от зони по „Натура 2000“ в морето;

   б) възстановяване и управление на морски зони по „Натура 2000“, включително изготвяне и прилагане на планове за управление на зоните;

   в) действия за справяне с конфликти, свързани с видове, местообитания или зони, конфликти между дейности по опазване на морето и дейности на рибари или други „ползватели на морето“, както и действия, които съчетават мерки по опазване с устойчиво използване на зони по „Натура 2000“;

   г) демонстрационни или иновационни подходи за оценка или мониторинг на въздействието на човешките дейности върху важни морски местообитания и видове като инструмент, с който да се насочват активни мерки по опазване.

5. Проекти за подобряване на природозащитния статус на видовете местообитания или животински видове (включително птици), действията в чиито рамки отговарят на **действията**, посочени в съответните национални или европейски планове за действие относно видовете или местообитанията.

6. Проекти, насочени към **инвазивни чужди видове**, когато има вероятност те да влошат природозащитния статус на видовете (включително птици) или местообитанията от интерес за Общността, като по този начин се подпомага мрежата „Натура 2000“.

Приложение III към Регламента за програмата LIFE

б) Тематични приоритети за биологичното разнообразие: *дейности за прилагане на стратегията на Съюза за биологичното разнообразие до 2020 г., по-специално:*

i) дейности, които имат за цел да допринесат за постигането на цел 2;

ii) дейности, които имат за цел да допринесат за постигането на цели 3, 4 и 5.

Следните теми на проекти са насочени към постигането на цели 2, 3, 4 и 5 от Стратегията за биологичното разнообразие до 2020 г., дотолкова доколкото могат да бъдат финансирани по програмата LIFE.

Ще се отдава приоритет на посочените по-долу теми на проекти:

1. Проекти, които имат за цел постигане на цел 2 от Стратегията за биологичното разнообразие чрез включване на действия за запазване и подсилване на екосистемите и техните услуги в дейностите в публичния или частния сектор посредством **създаване на екологосъобразна и „синя“ инфраструктура и възстановяване на екосистеми, чието състояние е влошено**. Тези проекти следва да бъдат свързани с изпитване и прилагане на подходи, насочени към:

   а) картографиране и оценка (включително оценка на стойността) на екосистемите, включително морските екосистеми и техните услуги с цел да се допринесе за определяне на приоритети за възстановяване, екологосъобразна или „синя“ инфраструктура или осъществяване на инициативата „Без нетни загуби“;

   б) възстановяване на екосистеми, включително крайбрежни и морски екосистеми и техните услуги, чрез прилагане на рамка за приоритетно възстановяване;

   в) разработване на методики за оценка на стойността и заплащане за екосистемни услуги (включително материални и нематериални услуги); или

   г) иновационни схеми за управление, по-специално насочени към свързани с водите екосистемни услуги, които биха могли да осигурят потенциални механизми за финансиране с цел постигане на целите на Стратегията за биологично разнообразие и принос към целите на Рамковата директива за водите и Директивата за риска от наводнения.

2. Проекти, с които се осъществяват действия, насочени към **инвазивни чужди видове** (по цел 5 от Стратегията за биологично разнообразие или с оглед да се допринесе за постигане на нивото на защита, определено в качествен дескриптор 2 — „Чужди видове“ от Рамковата директива за морска стратегия ([1])) чрез действия за изпитване и прилагане на подходи, насочени към:

   а) предотвратяване на въвеждането на инвазивни чужди видове, по-специално чрез предприемане на мерки във връзка с моделите за непреднамерено въвеждане;

   б) създаване на система за ранно предупреждение и бързо реагиране; и

   в) премахване или контролиране на установени инвазивни чужди видове в подходящ пространствен мащаб.

   Действията по тези проекти са насочени към трите стъпки (предотвратяване; ранно предупреждение и бързо реагиране; премахване/контрол) в контекста на всеобхватна рамка или, ако една от стъпките вече е била предприета, действията по проектите са поне ясно установени в по-широка рамка, в която се свързват всичките три стъпки. Тяхната цел следва да бъде подобряване на съществуващите или въвеждане на нови технически, административни или правни рамки на съответното равнище; те следва да бъдат насочени към предотвратяване на по-широкото установяване на инвазивни чужди видове в рамките на ЕС.

3. Проекти, насочени към **застрашени видове**, които не са включени в приложенията към Директивата за местообитанията, но са със статут на **„застрашени“ видове или по-нисък статут** в европейските червени списъци (http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm) или в Червения списък на Международния съюз за опазване на природата и природните ресурси (IUCN) за онези видове, които не са обхванати от европейските червени списъци (http://www.iucnredlist.org/).

4. Пилотни или демонстрационни проекти, при които се използват **иновационни начини за пряко или непряко финансиране** (включително публични и частни партньорства, фискални инструменти, компенсационни замени на биологичното разнообразие и др.) за свързани с биологичното разнообразие дейности в публичния и частния сектор.

5. Пилотни или демонстрационни проекти, при които се изпитват и впоследствие се прилагат **действия за екологосъобразна инфраструктура,** насочени към:

   а) иновационни технологии и разработването и прилагането на технически стандарти във връзка с тях;

   б) опазване или възстановяване на екосистеми в полза на здравето на човека; или

   в) разходоефективни технологии и методи, с които се свежда до минимум въздействието на съществуващите енергийни и транспортни инфраструктури върху биологичното разнообразие чрез подсилване на функционалността на пространствено свързани екосистеми.

3.3. **Приоритетна област „управление и информация, свързани с околната среда“**

Съгласно член 12, буква а) от Регламента за програмата LIFE специфичната цел на темите на проекти, съответстващи на тази приоритетна област, и свързаните тематични приоритети, изброени в приложение III към Регламента за програмата LIFE, е „да насърчава повишаването на осведомеността по въпросите на околната среда, включително изграждането на обществена подкрепа и подкрепа от страна на заинтересованите страни за процеса на формиране на политиката на Съюза в областта на околната среда, както и да насърчава познанията за устойчиво развитие и новите модели за устойчиво потребление“.

Приложение III към Регламента за програмата LIFE

Приоритетна област „Управление и информация, свързани с околната среда“:

а) информационни, комуникационни кампании и кампании за повишаване на осведомеността в съответствие с приоритетите на 7-ата програма за действие за околната среда;

б) дейности в подкрепа на ефективни процедури за контрол, както и мерки за насърчаване на спазването на изискванията по отношение на законодателството на Съюза в областта на околната среда, и в подкрепа на информационни системи и информационни инструменти за прилагането на законодателството на Съюза в областта на околната среда.

Информационни, комуникационни кампании и кампании за повишаване на осведомеността — приложение III, раздел B, буква а)

Географският обхват на информационните и комуникационните кампании и кампаниите за повишаване на осведомеността ще бъде отчетен при оценката на европейската добавена стойност на предложените проекти.

([1]) Приложение I, параграф 2 към Рамковата директива за морска стратегия.

Води

1. Кампании за повишаване на осведомеността относно **задълженията и възможностите във връзка с РДВ**, насочени към органи и други участници, които могат да допринесат за установяване на разходоефективни решения, които да бъдат включени в плановете за управление на речните басейни и за защита от наводнения, управлението на седиментите, водноелектрическата енергия, корабоплаването, транспорта, пространственото планиране, химическата промишленост и селското стопанство.

2. Проекти за разработване и изпитване на **ценови политики за водата** въз основа на иновационни подходи, при които принципът „пилеещият плаща“ се добавя към принципа „замърсителят плаща“ и се определят ясни и измерими цели в областта на ефективното използване на водите за всяка област на дейност на съответното равнище.

3. Проекти, насочени към въвеждане на **схеми за почистване на плажната ивица и морето**, като средство за повишаване на осведомеността относно въздействието на замърсяването на морските води и съответно повишаване на осведомеността по въпроси, свързани с опазването на морската среда, към които е насочена Рамковата директива за морската стратегия.

4. Кампании за повишаване на осведомеността относно **задълженията и възможностите съгласно РДМС** (различни от свързаните с намаляване на замърсяването на морските води, вж. точка 3), насочени към органи и други участници, по-специално от рибарските и морските сектори, които могат да допринесат за набелязване на разходоефективни решения, които да бъдат включени в морските стратегии и програмите от мерки, така че да се постигне „добро състояние на околната среда“ в съответствие с 11-те качествени дескриптори, посочени в приложение I към РДМС.

5. Проекти, по които заинтересованите страни и органите си сътрудничат **в транснационален план** през границите на националните юрисдикции във връзка с прилагането на **стратегии за морските басейни**.

Отпадъци

1. Повишаване на осведомеността и обучение във връзка с **поетапното премахване на депонирането на отпадъци, които подлежат на рециклиране или оползотворяване** (с цел депонирането да се ограничи до остатъчни отпадъци, т.е. отпадъци, които не подлежат на рециклиране или оползотворяване).

2. Информационни кампании за повишаване на осведомеността и насърчаване на промени в поведението по ключови въпроси, свързани с отпадъците, с акцент върху **намаляването на генерирането на отпадъци, по-специално на отпадъци от електрическо и електронно оборудване и пластмасови отпадъци**.

Ресурсна ефективност, включително почви и гори, и екологосъобразна и кръгова икономика:

1. Повишаване на осведомеността и изготвяне на насоки за **европейските ползватели на генетични ресурси**, по-специално изследователи и МСП, за да се улесни спазването на изискванията на Регламента относно достъпа и споделянето на ползите, както и помощни дейности за европейските колекции на генетични ресурси, например за подобряване на организацията и документирането на образци.

2. Кампании за повишаване на осведомеността с цел насърчаване на устойчивото потребление, с акцент върху **хранителните отпадъци и оптималното съхранение на храните**.

3. Кампании за повишаване на осведомеността с цел насърчаване на устойчивото потребление, с акцент върху **използването на почвите и земеползването**.

4. Кампании за повишаване на осведомеността и информационни кампании за активна намеса (както активна намеса, така и общо повишаване на осведомеността) относно **икономическите и финансовите ползи от ресурсната ефективност, включително по отношение на почвите**.

5. Кампании за изграждане на капацитет, за да се създадат условия за **координация и насоки по отношение на подходяща и представителна за ЕС информация за горите и горските пожари**. Тези проекти следва да бъдат насочени към координация на информацията, свързана с горски пожари в национален и международен план, и да обхващат емисии от горски пожари, оценяване на щетите от пожари, включително насоки за разходоефективно използване на ресурсите за предотвратяване на горски пожари, и опожарени земи, по-специално зони по „Натура 2000“. Те също така следва да съдържат насоки относно общ подход на равнището на Съюза.

Качество на въздуха и емисии, включително в градска среда

1. Повишаване на осведомеността и обучение относно **качеството на въздуха в градските райони и неговите ефекти върху здравето**, когато хората и екосистемите са изложени на високи равнища на замърсители.

2. Повишаване на осведомеността чрез насърчаване на системи с ниски разходи за мониторинг и оценка на качеството на въздуха.

3. Разработване и демонстрация на интегрирани системи, които осигуряват **лесен достъп до публично достъпна информация** относно промишлени инсталации, включително разрешителни, данни за емисии и доклади от инспекции:

Околна среда и здраве, включително химикали и шум

1. Повишаване на осведомеността на гражданите и потребителите относно **информацията за рисковете от химикалите в изделията**.

2. Повишаване на осведомеността на гражданите и потребителите относно **безопасното използване на химикали в продукти, обозначени с етикет с указание за безопасност**.

3. Повишаване на осведомеността на дружества (вносители, производители, ползватели надолу по веригата, търговци на дребно, включително МСП) относно техните **задължения съгласно REACH** да съобщават за наличието на вещества, предизвикващи много висока степен на безпокойство, в произвежданите или внасяните от тях изделия и/или задълженията на дружествата съгласно регламентите за биоцидите по отношение на обработени продукти.

4. Комуникационни кампании относно **данни за шума в околната среда и ефектите от шума върху здравето** на населението, както се изисква съгласно Директивата относно шума в околната среда.

Природа и биологично разнообразие

1. Национални или транснационални кампании за повишаване на осведомеността с цел повишаване на обществената осведоменост относно „**Натура 2000**“. Тези кампании следва да бъдат планирани по такъв начин, че да се гарантира съществена промяна в осведомеността относно природните ценности (включително екосистемните услуги), за които бе създадена „Натура 2000“, и евентуално да се стигне до положителни промени в поведението на голяма част от целевата аудитория и/или специфични социални, административни или икономически сектори.

2. Кампании за повишаване на осведомеността относно **едрите хищници** на съответното равнище на видовете популации.

3. Национални или транснационални кампании за повишаване на осведомеността относно **Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие**, насочени към повишаване на осведомеността и разбирането на гражданите и ключовите заинтересовани страни, включително създателите на политики, предприятията и местните, регионалните или националните органи, относно задачите и целите на стратегията.

4. Национални или транснационални кампании за повишаване на осведомеността относно **инвазивните чужди видове**, насочени към широката общественост и ключови заинтересовани страни, включително създателите на политики, предприятията и местните, регионалните или националните органи.

5. Кампании за повишаване на осведомеността относно **екологосъобразна инфраструктура**, насочени към групи от ключови заинтересовани страни и целящи насърчаване на най-добри практики и/или подобряване на генерирането, анализа и разпространението на технически и пространствени данни за внедряването на екологосъобразна инфраструктура.

Управление и правоприлагане

1. Повишаване на осведомеността и обучение във връзка с **достъпа до правосъдие в областта на околната среда**, включително относно начините, чрез които да се гарантира и измерва ефективността и ефикасността на съдебните процедури за преразглеждане, на съдебната система, отговорните правораздавателни органи, публичните администрации и адвокати, които защитават публичните интереси.

2. Повишаване на осведомеността за **Директивата относно екологичната отговорност**, насочено към промишлени оператори, експерти по определяне на размера на причинените щети, експерти по оценка на риска, децентрализирани компетентни органи (в държави членки, в които определянето на компетентните органи се извършва на местно или регионално равнище) и екологични НПО, във връзка с правата и задълженията на всяка група от заинтересовани страни.

3. Повишаване на осведомеността и изготвяне на насоки за изследователи, МСП и публични органи като **европейски ползватели на генетични ресурси**, за да се улесни спазването на изискванията на Регламента относно достъпа и споделянето на ползите, както и помощни дейности за европейските колекции на генетични ресурси, например за подобряване на организацията и документирането на образци.

Дейности за подпомагане на ефективните процедури за контрол, както и мерки за насърчаване на спазването — приложение III, раздел B, буква б)

Правоприлагане, инспекции и надзор

1. Проекти, които имат за цел повишаване на **ефективността и ефикасността на инспекциите и надзора в областта на околната среда**, чрез:

   — прилагане на критерии за риск по стратегически начин с цел оценка, установяване и смекчаване на най-сериозните видове неспазване на законодателството на ЕС в областта на околната среда,

   — насърчаване на сътрудничеството и координацията между различни органи за инспекции и надзор с цел рационализиране и оптимизиране на използването на ресурсите за осъществяване на инспекции и надзор,

— създаване и използване на електронни записи от дейности по инспекции и надзор с цел да се създадат условия за полесно измерване и оценка на ефективността и ефикасността на тези дейности, и/или

— оптимизиране на комуникацията и активното разпространение сред обществеността на резултатите от дейности по инспекции и надзор.

2. Проекти, които имат за цел повишаване на ефективността и ефикасността на дейностите, насочени към **борба с престъпления срещу околната среда,** чрез:

— насърчаване на споделянето на опит и най-добри практики между публичните органи, натоварени с разследването, наказателното преследване и произнасянето на решения във връзка с престъпления срещу околната среда,

— оптимизиране на споделянето на данни и друга информация между публичните органи, натоварени с разследването на престъпления срещу околната среда, по-специално престъпления, свързани с трансгранично движение на отпадъци, търговия с диви животни и дървесина или химикали, включително обучение на служители по правоприлагането, звена за финансово разузнаване, митнически служители, полицейски служители, разследващи престъпления срещу околната среда, прокурори и съдебната система.

Споделяне на най-добри практики

1. Проекти, с които се подпомагат обменът на най-добри практики и развиването на уменията на **управители на зони по „Натура 2000“** в съответствие с препоръки от новите биогеографски семинари по мрежата „Натура 2000“.

2. Проекти, които имат за цел развитие и подпомагане на ролята на **мрежите от доброволци** с цел да се гарантира техният принос в дългосрочен план към активното управление на мрежата „Натура 2000“.

3. Проекти, с които се повишава **степента на интегриране на науката и политиката** чрез трансфер на резултати и/или най-добри практики, с оглед да се осигури стабилна техническа основа в помощ на REACH, Регламента за методите за изпитване ([1]) или други **законодателни актове в областта на химикалите** или Директивата **относно защитата на животните, използвани за научни цели** ([2]).

4. Проекти, с които се насърчава обменът на най-добри практики във връзка със **законодателството в областта на качеството на въздуха**, насочени към мониторинга и моделирането, инвентаризацията на емисиите, управленските практики, определянето на източниците на замърсяването, споделянето на информация, координацията и подпомагането.

5. Обмен на знания и най-добри практики относно **възлагането на екологосъобразни обществени поръчки** (ЕОП) между публичните органи, като се обхващат най-малко два от следните елементи: екологосъобразни елементи в тръжните документи; оценка на проверката на екологосъобразните критерии; разходи и ползи от закупуване на екологосъобразни стоки и услуги; работа със съществуващи доставчици за намаляване на въздействието върху околната среда и на разходите по вече възложените договори; мониторинг на дейностите по ЕОП; пазарни консултации; информация относно достъпността на пазара; създаване и функциониране на централни органи със специфична компетентност в областта на ЕОП за закупуване на стоки и услуги.

Насърчаване на извънсъдебното уреждане на спорове

Проекти, които имат за цел насърчаване на **извънсъдебното уреждане на спорове** като начин за намиране на приемливи и ефективни решения при спорове в областта на околната среда, например чрез дейности и мероприятия, насочени към обучение на професионалисти или споделяне на най-добри практики и опит във връзка с използването на медиация в областта на околната среда.

4. ОБВЪРЗВАНЕ НА ОБЩИТЕ ЦЕЛИ С БЕЗВЪЗМЕЗДНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ДЕЙСТВИЯ ПО ПОДПРОГРАМАТА ЗА ДЕЙСТВИЯ ПО КЛИМАТА

Тематичните приоритети и темите на проекти не са предвидени като част от безвъзмездните средства за действия, които се отпускат по подпрограмата за действия по климата. При все това в съответствие с общата цел на Регламента за програмата LIFE, т.е. да подобрява разработването, изпълнението и прилагането на политиката и законодателството на Съюза в областта климата и да осигурява изискваната добавена стойност за ЕС, отпускането на безвъзмездните средства за действия ще бъде обвързано с трите приоритетни области — смекчаване на изменението на климата, адаптация към изменението на климата и управление и информация, свързани с климата — както и със специфичните цели, посочени в членове 14, 15 и 16 от Регламента за програмата LIFE.

([1]) Регламент (ЕО) № 440/2008 на Комисията от 30 май 2008 г. за определяне на методи за изпитване в съответствие с Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) (ОВ L 142, 31.5.2008 г., стр. 1).

([2]) Директива 2010/63/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2010 г. относно защитата на животните, използвани за научни цели (ОВ L 276, 20.10.2010 г., стр. 33).

Програмата LIFE ще допринесе за преобразуването на Съюза в общество с ниски въглеродни емисии, което представлява централна част от пакета за климата и енергетиката към стратегията „Европа 2020“. Нововъзникващите технологии за смекчаване на изменението на климата ще бъдат улеснени чрез разширяване на пилотните проекти и приобщаващите демонстрационни проекти. Политиката на ЕС в областта на климата ще бъде стабилно свързана с местните стимули и инициативи и ще изтъква примери за нови и по-добри подходи за осъществяване на този преход. Също така ще бъде развито прилагането на правилата за отчитане на парникови газове и смекчаването на изменението на климата във връзка със земеползването ([1]). И като крайна цел, програмата LIFE ще подпомогне осъществяването на стратегията на ЕС за адаптация към изменението на климата, така че да допринесе за повишена устойчивост на Съюза срещу изменението на климата ([2]).

Въз основа на тези съображения настоящата и бъдещата политика на ЕС може да бъде подпомогната от приложения, насочени към следните области:

— Помощ за осъществяването на стратегии за адаптация. Това включва специфични оценки на уязвимостта на регионално или трансгранично равнище, насочени към особено уязвими области, посочени в стратегията на ЕС за адаптацията, като градски, крайбрежни, планински и островни райони, морски екосистеми, застрашени от суша области или речни басейни, както и прилагане на иновационни подходи за адаптация, изготвяне на специфични планове за инвестиции.

— Помощ за изграждането на общество с ниски въглеродни емисии. Пионерите и моделите за подражание имат съществено значение за насочване на процеса на преход към нисковъглеродна икономика и общество. Много технологии, начини на живот или модели на управление се изпитват в рамките на пилотни проекти в социални групи, малки общности и от новатори преди пускането им в широка употреба. Помощта за внедряване на нови подходи (в градове или региони, които служат като модели) за производство, потребление и управление с преобразуващ ефект следва да отразяват напълно целите на пакета на ЕС за климата и енергетиката или целите на Пътната карта 2050. За да се постигне успех, следва да се проучат и съществуващите технологии за ниски въглеродни емисии по отношение на пречките от нетехнологично естество, които възпрепятстват тяхното навлизане на пазара.

— Демонстрация на регионално или подрегионално равнище на стратегии за ниски въглеродни емисии или планове за управление на земеползването. Това означава включване на редица мерки за намаляване на емисиите и ресурсна ефективност в отделните сектори и използване на редица мерки за стимулиране на промяна в поведението. Помощ за разработването на практики за управление на земеползването, които оказват въздействие върху емисиите и поглъщанията на емисии, например като допълващи мерки към мерките, подпомагани по линия на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ).

5. ТЕХНИЧЕСКА МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ПРОЦЕДУРАТА ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТИТЕ И КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР И ОТПУСКАНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА (ЧЛЕН 24, ПАРАГРАФ 2, БУКВА г) ОТ РЕГЛАМЕНТА ЗА ПРОГРАМАТА LIFE)

По-долу се описва техническата методология за процедурата за подбор на проектите и също така основните специфични критерии за допустимост ([3]) и отпускане на безвъзмездни средства съгласно членове 2 и 19 от Регламента за програмата LIFE. Тъй като методологията и критериите по същество са еднакви за едни и същи видове проекти по двете подпрограми, изрично позоваване на една от подпрограмите се прави само когато има разлики.

В критерия за отпускане „Добавена стойност за ЕС: други аспекти“ ще се оценяват и отчитат допълването и оптималното използване на финансовите средства от ЕС при всички видове безвъзмездни средства, включително предназначени за допълващи дейности финансови средства от други финансови инструменти на Съюза, както е посочено в член 8 от Регламента за програмата LIFE. За да се избегне нежелателно припокриване, кандидатите се обосновават защо са избрали да кандидатстват за финансиране по програмата LIFE вместо за друго финансиране от Съюза, в случай че достъпните възможности за финансиране могат да подпомогнат сходни проекти или действия.

Проекти, финансирани по една приоритетна област, които могат да подронят постигането на целите във връзка с околната среда и климата в друга приоритетна област, няма да се финансират, освен ако това въздействие е ясно обяснено и обосновано в предложението и ако по целесъобразност са правилно планирани евентуални алтернативи и мерки за смекчаване и адаптиране.

([1]) Решение № 529/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно правила за отчитане на емисиите и поглъщанията на парникови газове, дължащи се на дейности във връзка със земеползването, промените в земеползването и горското стопанство и относно информация за действията, свързани с тези дейности (ОВ L 165, 18.6.2013 г., стр. 80).

([2]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Стратегия на ЕС за адаптация към изменението на климата (COM/2013/0216 final).

([3]) Значението на термина „подбор“ в член 24, параграф 2, буква г) от Регламента за програмата LIFE включва значението на термина „допустимост“ в член 19 от Регламента за програмата LIFE и член 131 от Финансовия регламент.

В насоките за кандидатстване и оценка, които ще бъдат публикувани заедно със свързаните покани за представяне на предложения, ще бъдат представени допълнителни подробности. Без да се засяга Регламентът за програмата LIFE и прогнозното национално разпределение и с оглед опростяване на административните процедури, техническата методология за подбора на проекти може да бъде подложена на адаптиране и рационализиране във всяка годишна покана за представяне на предложения.

За проекти по подпрограмата за околната среда, различни от интегрирани проекти, бе изготвено прогнозно национално разпределение въз основа на приложение I към Регламента за програмата LIFE и на данните, достъпни към декември 2013 г., за периода, обхванат от настоящата МРП. То ще бъде използвано при класирането на тези проекти.

В случай на увеличение или намаление с 10 % или повече на един от критериите, посочени в приложение I, за една от държавите членки, или ако към Европейския съюз се присъедини нова държава членка, това ще се счита за съществена промяна на базата за изчисление. В случай на съществена промяна прогнозното национално разпределение ще бъде преизчислено за всички държави членки за оставащия период. Преди публикуването на всяка покана за представяне на предложения Комисията ще проверява дали е настъпила съществена промяна.

Прогнозно национално разпределение за периода 2014—2017 г. за проекти, различни от интегрирани проекти, по подпрограмата за околната среда

Държава членка	% от бюджета	Държава членка	% от бюджета	Държава членка	% от бюджета	Държава членка	% от бюджета
Белгия	2,05	Гърция	3,27	Литва	1,02	Португалия	2,51
България	3,04	Испания	9,33	Люксембург	1,05	Румъния	4,29
Чешка република	2,03	Франция	9,80	Унгария	2,42	Словения	1,85
Германия	10,82	Хърватия	2,52	Малта	0,90	Словакия	2,15
Дания	1,61	Италия	8,44	Нидерландия	2,94	Финландия	2,45
Естония	1,20	Кипър	1,32	Австрия	1,85	Швеция	3,10
Ирландия	1,43	Латвия	0,96	Полша	6,37	Обединено кралство	9,27

5.1. **Безвъзмездни средства за действия**

Ще се гарантира, че не се запазват предложенията на кандидати, които следва да бъдат изключени от процедурата или които не отговарят на общите критерии за допустимост съгласно член 131 от Финансовия регламент.

Освен това предложенията трябва да отговарят на изискванията за допустимост (например предложението за някои проекти се подава само по цифров път) и критериите за допустимост (например спазване на Насоките относно допустимостта на израелски субекти и техните дейности в територии, окупирани от Израел след юни 1967 г., до безвъзмездни средства, награди и финансови инструменти, финансирани от ЕС от 2014 г. нататък [1]), приложими по отношение на всички безвъзмездни средства за действия по програмата LIFE, които също ще бъдат изрично посочени в съответните насоки за кандидатстване. Критериите за допустимост, приложими по отношение на отделните видове проекти, са посочени под съответните заглавия. Критериите, които се прилагат по еднакъв начин към отделните видове проекти, ще бъдат посочени само в раздел 5.1.1 (Проекти съгласно член 18, букви а), б), в) и з) от Регламента за програмата LIFE).

Съгласно член 6, параграф 2 от Регламента за програмата LIFE установени извън Съюза юридически лица могат да участват в проектите, посочени в член 18 от Регламента за програмата LIFE, при условие че бенефициерът, който координира проекта, е установен в Съюза, и дейността, която ще бъде извършвана извън Съюза, отговаря на изискванията, посочени в член 6, параграф 1 от Регламента за програмата LIFE.

Съгласно член 7 от Регламента за програмата LIFE в процеса на изпълнение на програмата LIFE е възможно да се осъществява сътрудничество със съответните международни организации и техните институции и органи, когато това е необходимо за постигането на общите цели, предвидени в член 3 от Регламента за програмата LIFE.

Освен това предложенията ще бъдат подбирани само ако могат да демонстрират следните качества въз основа на специфични подкрепящи документи, свързани с резултатите на кандидата пред предходните години:

— оперативен капацитет — кандидатът трябва да разполага с професионалната компетентност и квалификации, които се изискват за осъществяване на проекта, и

[1] Известие № 2013/C-205/05 на Комисията (ОВ C 205, 19.7.2013 г., стр. 9).

— финансов капацитет — кандидатът трябва да разполага със стабилни и достатъчни източници на финансиране, за да поддържа своята дейност през целия период на проекта и да участва в неговото финансиране.

Член 131 от Финансовия регламент ще се прилага при подбора на публични органи и международни организации във връзка с техния финансов капацитет.

5.1.1. *Проекти съгласно член 18, букви а), б), в) и з) от Регламента за програмата LIFE*

Подборът на пилотни и демонстрационни проекти, проекти за най-добри практики и проекти за информация, осведоменост и разпространяване по смисъла на член 18, букви а), б), в) и з) от Регламента за програмата LIFE следва същата техническа методология за подбор на проекти и спрямо него се прилагат сходни критерии за допустимост и отпускане, както е описано по-долу.

5.1.1.1. Техническа методология за процедурата за подбор на проекти

Процедурата за подбор на проекти ще бъде организирана по следния начин:

— Оценка на предложения

Комисията и/или ИА ще провери дали всяко предложение отговаря на критериите за допустимост и подбор и ще го сравни с критериите за отпускане на средства.

— Изготвяне на предварителен „дълъг списък“ с предложения

Комисията и/или ИА ще оцени допустимите предложения въз основа на техните качества, като се спазва правилото, че най-малко 55 % от бюджетните ресурси, отпуснати за проекти под формата на безвъзмездни средства за действия по подпрограмата за околната среда, са определени за проекти, подкрепящи опазването на природата и биологичното разнообразие (член 9, параграф 3 от Регламента за програмата LIFE). Комисията и/или ИА също така полага усилия да гарантира, че най-малко 15 % от бюджетните ресурси, отделени за проекти, са разпределени за транснационални проекти (член 19, параграф 7 от Регламента за програмата LIFE). Освен това във връзка с проекти по подпрограмата за околната среда Комисията и/или ИА ще осигурят географски баланс (член 19, параграф 5 от Регламента за програмата LIFE). Предварителният „дълъг списък“ ще включва всички предложения в низходящ ред, така че общата стойност на бюджетите на предложените проекти да се равнява на приблизително 130 % от наличния бюджет.

— Изготвяне на окончателния списък с проекти, които ще бъдат финансирани, и на списъка с резерви

След етапа на преглед успешните проекти ще бъдат предложени за финансиране в рамките на наличния бюджет. Ще бъде изготвен списък с резерви, в който ще бъдат включени класираните на челни места проекти, които не могат да бъдат финансирани с оглед на наличния бюджет. Списъкът с резерви ще включва допълнителни 20 % от наличния бюджет на програмата LIFE.

— Подписване на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства.

5.1.1.2. Критерии за допустимост и отпускане на средства

Ще се прилагат следните критерии за допустимост и отпускане на средства:

а) Критерии за допустимост

Предложения за проекти по смисъла на член 18, букви а), б), в) или з) от Регламента за програмата LIFE няма да бъдат запазвани за оценка на техните качества, ако не демонстрират, че съответният проект:

— допринася за постигането на една или няколко от общите цели, посочени в член 3 от Регламента за програмата LIFE, и приложимите специфични цели, посочени в членове 10, 11, 12 и 14, 15 и 16 от Регламента за програмата LIFE,

— попада в обхвата на приоритетната област на подпрограмата по програмата LIFE, както е посочено в членове 9 и 13 от Регламента за програмата LIFE, по която е било представено предложението за проекта, и

— отговаря на един от следните видове проекти, както е определено в член 2, букви а), б), в) и з) от Регламента за програмата LIFE:

„Пилотни проекти“ означава проекти, в които се прилага технически похват или метод, които не са били прилагани преди това или на друго място, които предлагат потенциални ползи в областта на околната среда и климата, в сравнение с настоящите най-добри практики и които впоследствие могат да бъдат прилагани в по-голям мащаб при сходни ситуации.

„Демонстрационни проекти“ означава проекти, които осъществяват на практика, изпитват, оценяват и разпространяват действия, методики или подходи, които са нови или неизвестни в специфичния контекст на проектите, като например географския, екологичния или социално-икономическия контекст, и които може да се приложат при подобни обстоятелства другаде.

„Проекти с най-добра практика“ означава проекти, които прилагат подходящи, разходоефективни и съвременни техники, методи и подходи, като се взема предвид специфичният контекст на проекта.

Важна забележка: При пилотни и демонстрационни проекти и проекти с най-добра практика в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие най-малко 25 % от бюджета трябва да бъдат определени за конкретни действия за опазване (ще се допускат някои изключения с оглед на специфичните политически нужди, които ще бъдат изрично посочени в насоките за кандидатстване).

„Проекти за информация, осведоменост и разпространяване“ означава проекти, насочени към подкрепа на комуникацията, разпространението на информация и повишаването на осведомеността в областите на подпрограмите за околната среда.

Важна забележка: Проектите, насочени към **научни изследвания** [1] или посветени на изграждането на **голяма инфраструктура**, не попадат в обхвата на програмата LIFE и поради това **не са допустими за финансиране**.

б) Критерии за отпускане на средства

Качествата на всички допустими предложения, които отговарят на критериите за допустимост, ще бъдат оценени и съпоставени със следните критерии за отпускане на средства и система за оценяване:

— Техническа съгласуваност и качество

Този критерий е насочен към яснотата, осъществимостта и устойчивостта на съдържащите се в предложението действия. Устойчивостта на проекта в средносрочен и дългосрочен план представлява капацитета за запазване на тези резултати след приключването на проекта. Успешната устойчивост предполага стратегия, която включва задачи, за да се гарантира, че необходимите действия по проекта и свързаното финансиране продължават след приключването на проекта.

— Финансова съгласуваност и качество

Ще бъдат оценени предложеният бюджет и неговата съгласуваност с предложените действия и с приложимите правила, както и разходната ефективност на предложения подход.

— Добавена стойност за ЕС: степен и качество на приноса към специфичните цели на приоритетните области по двете подпрограми на програмата LIFE

Ще бъдат оценени степента, до която всяко предложение допринася за постигането на една или няколко от специфичните цели на приоритетните области по двете подпрограми на програмата LIFE, както е посочено в членове 10, 11 и 12 от Регламента за програмата LIFE (за подпрограмата за околната среда) и членове 14, 15 и 16 (за подпрограмата за действия по климата), и качеството на този принос.

— Добавена стойност за ЕС:

многоцелеви механизъм, полезни взаимодействия и интегриране: по-висока оценка ще се дава на проекти, които са насочени към една специфична област и същевременно включват добре планиран многоцелеви механизъм за реализация, подобряват интегрирането на специфични цели във връзка с околната среда в други области на политиката и създават полезни взаимодействия с целите на други политики на Съюза, без да се компрометират целите на Регламента за програмата LIFE.

— Добавена стойност за ЕС:

възможност за възпроизвеждане и за трансфер: възможността за възпроизвеждане и за трансфер представлява потенциала на проекта да бъде възпроизвеждан и прехвърлян по време на и след неговото приключване. Успешното възпроизвеждане и възможността за трансфер изискват наличието на стратегия, която включва задачи за умножаване на въздействието от решенията на проектите и мобилизират по-широкообхватно внедряване, като се достига критична маса по време на проекта и/или в краткосрочен и средносрочен план след приключването му. Това надхвърля трансфера на знания и работата в мрежа и включва практическото прилагане на разработените или използваните в проекта техники, методи или стратегии в други проекти.

— Добавена стойност за ЕС: други аспекти

Транснационални: транснационалните предложения ще се ползват с предимство, ако транснационалното сътрудничество е от решаващо значение, за да се гарантира постигането на целите на проекта. Въз основа на този критерий дадено предложение може да получи допълнителни точки само ако има достатъчно доказателства за наличието на добавена стойност на транснационалния подход.

Екологосъобразни обществени поръчки: предложенията, в които се предвижда ясен механизъм за реализация, с който се гарантира широко прилагане на концепциите за възлагане на екологосъобразни обществени поръчки, ще получат по-висока оценка.

[1] Предложенията, свързани с научни изследвания, могат да бъдат насочени към съответните програми на „Хоризонт 2020“: http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/index.html

Внедряване на резултатите от програмите за научни изследвания и иновации на ЕС: предложенията, в които се предвижда внедряване на резултатите от проекти за научни изследвания и иновации, свързани с околната среда и климата, които се финансират по линия на „Хоризонт 2020“ или предишните Рамкови програми, ще получат по-висока оценка, ако има достатъчно доказателства за добавената стойност на това внедряване.

— *Специфични критерии и система за оценяване на проекти за околната среда*

Специфичните критерии и системата за оценяване по подпрограмата за околната среда отразяват факта, че са определени само за тематичните приоритети (приложение III към Регламента за програмата LIFE) на подпрограмата за околната среда и свързаните с тях теми на проекти (глава 2 по-горе).

— Добавена стойност за ЕС: принос по темите на проекти

Предложенията по програмата LIFE, които очевидно попадат в обхвата на темите на проекти за изпълнение на тематичните приоритети, определени в приложение III за подпрограмата за околната среда, както е посочено в многогодишната работна програма, ще получат допълнителни точки по този критерий.

Критерии за отпускане на средства	Минимална положителна оценка (*)	Максимална оценка
1. Техническа съгласуваност и качество	10	20
2. Финансова съгласуваност и качество	10	20
3. Добавена стойност за ЕС: степен и качество на приноса към специфичните цели на приоритетните области по двете подпрограми на програмата LIFE	10	20
4. Принос към темите на проекти	—	10
5. Добавена стойност за ЕС: многоцелеви механизъм, полезни взаимодействия и интегриране	7	15
6. Добавена стойност за ЕС: възможност за възпроизвеждане и за трансфер	5	10
7. Добавена стойност за ЕС: транснационални аспекти, екологосъобразни обществени поръчки, внедряване	—	5
Обща (положителна) оценка	**55**	**100**

(*) Предложението за проект трябва да получи поне минималната положителна оценка по всеки критерий за отпускане на средства и също така общият брой точки за критериите, за които е определен фиксиран минимален брой точки, трябва да се равнява на 55 или повече точки.

— *Специфични критерии и система за оценяване за проекти по действия за климата*

— Добавена стойност на ЕС: принос за повишена устойчивост по отношение на климата и/или за намаляване на емисиите на парникови газове

Проектите по подпрограмата за действия по климата трябва да демонстрират преобразяващо въздействие, при което се повишава устойчивостта по отношение на климата и/или се намаляват емисиите на парникови газове. Това следва да допринесе за прехода към нисковъглеродна и устойчива по отношение на климата икономика с ефективно използване на ресурсите. Това ще се оценява на нивото на самия проект и на нивото на потенциала за по-широко възпроизвеждане/възможност за трансфер на резултатите от проекта, постигнати по време на проекта или в периода след неговото приключване.

Критерии за отпускане на средства	Минимална положителна оценка (*)	Максимална оценка
1. Техническа съгласуваност и качество	10	20
2. Финансова съгласуваност и качество	10	20
3. Добавена стойност за ЕС: степен и качество на приноса към повишена устойчивост по отношение на климата и/или намаляване на емисиите на парникови газове	7	15

Критерии за отпускане на средства	Минимална положителна оценка (*)	Максимална оценка
4. Добавена стойност за ЕС: степен и качество на приноса към специфичните цели на приоритетните области по подпрограмата за действия по климата на програмата LIFE:	7	15
5. Добавена стойност за ЕС: качество на многоцелевия механизъм, полезни взаимодействия и интегриране	7	15
6. Добавена стойност за ЕС: възможност за възпроизвеждане и за трансфер	5	10
7. Добавена стойност за ЕС: транснационални аспекти, екологосъобразни обществени поръчки, внедряване	—	5
Обща (положителна) оценка	**55**	**100**

(*) Предложението за проект трябва да получи поне минималната положителна оценка по всеки критерий за отпускане на средства и също така общият брой точки по критериите, за които е определен фиксиран минимален брой точки, трябва да бъде равен на 55 или повече точки.

5.1.2. *Интегрирани проекти съгласно член 18, буква г) от Регламента за програмата LIFE*

Процесът на представяне и подбор на интегрирани проекти (наричани по-долу „ИП“) бе разработен въз основа на двуетапна процедура, както е предвидено в Регламента за програмата LIFE. Чрез него следва да се улесни работата на потенциалните кандидати и да се гарантира, че те получават най-добрите възможни насоки от Комисията по време на процеса. Работният поток е структуриран по такъв начин, че да се способства за постепенното развитие и прецизиране на всяко предложение. В рамките на ограниченията, предвидени в правилата на Регламента за програмата LIFE за отпускането на средства по тематични приоритети и географското разпределение, ще се прилага стриктно принципът за равно третиране на всички предложения на всички етапи от процеса на оценяване.

5.1.2.1. Техническа методология за процедурата за представяне и подбор на проекти

Етап 1

— Покана за представяне на предложения

— Представяне на концептуална бележка

Кандидатът представя кратка концептуална бележка с описание на съдържанието на проекта и предвидения за изпълнение план или стратегия, както и финансов план за общото изпълнение на плана или стратегията.

— Оценка на концептуалната бележка и фаза за въпроси и отговори

Въз основа на концептуалната бележка Комисията определя и посочва в списък предложенията, които отговарят на критериите за допустимост. Кандидатите с предложения, които отговарят на тези критерии, ще бъдат поканени да участват във фаза за писмени въпроси и отговори, по време на която могат да задават въпроси, свързани с изготвянето на пълно предложение. В края на тази фаза Комисията ще оповести публично анонимизираните въпроси и отговори, за да подпомогне по еднакъв начин всички кандидати да изготвят своите пълни предложения. По целесъобразност Комисията ще допълни въпросите и отговорите с насоки относно обичайни затруднения, с които кандидатите могат да се сблъскат и които са станали очевидни в концептуалните бележки.

Етап 2

— Представяне на пълното предложение:

Към кандидатите с допустими концептуални бележки се отправят покани за представяне на пълни предложения.

— Оценка на пълното предложение

След като извърши задълбочена оценка, Комисията изготвя предварителен „дълъг списък“ с класирани предложения, които могат да бъдат разгледани за финансиране. Класирането се основава на качествата, а специално за подпрограмата за околната среда трябва да отговаря и на правилото, че 55 % от ресурсите, отпуснати за проекти под формата на безвъзмездни средства за действия, трябва да бъдат определени за проекти, подкрепящи опазването на околната среда и биологичното разнообразие, и също така трябва да отговаря на критериите за географско разпределение, посочени в член 19, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE. Комисията също така проверява финансовия и оперативния капацитет на кандидатите да осъществят проекта.

— Изготвяне на окончателния списък с проекти, които ще бъдат финансирани, и на списъка с резерви

След етапа на преглед успешните проекти ще бъдат предложени за финансиране в рамките на наличния бюджет. Ще бъде изготвен списък с резерви, в който ще бъдат включени класираните на челни места проекти, които не могат да бъдат финансирани с оглед на наличния бюджет. Списъкът с резерви ще включва допълнителни 20 % от наличния бюджет на програмата LIFE.

— Подписване на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства

Въпреки че двуетапният подход ще се прилага през целия период на многогодишната работна програма, Комисията може да адаптира описания по-горе процес с оглед на придобития опит.

При класирането на ИП Комисията осигурява географски баланс, като разпределя например по един или два ИП на всяка държава членка в периода на настоящата МРП, за да се гарантира, че разпоредбите на член 19, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE ще се спазват в рамките на целия период на финансиране от 2014 до 2020 г.

5.1.2.2. Критерии за допустимост и отпускане на средства

Следните критерии за допустимост ще се прилагат по отношение на концептуалната бележка и пълното предложение.

а) Критерии за допустимост

Предложенията се отхвърлят, ако не отговарят на един или няколко от следните критерии:

1. *Голямо териториално покритие:* изпълнението на целевия план или стратегия на Съюза ще обхване голяма териториална област, по-специално регионална, мултирегионална, национална или транснационална. Може да се приеме и подход, обхващащ множество градове, за ИП за управление на качеството на въздуха, както и за ИП по подпрограмата за климата.

2. *Мобилизиране на други средства:* в допълнение към самия ИП и специфичното съфинансиране, което се изисква за него съгласно Регламента за програмата LIFE (член 20, параграф 1, букви а) и в), ще се мобилизира поне един друг подходящ европейски, национален или частен източник на финансиране за изпълнението на целевия план или стратегия на Съюза.

3. *Участие на ключови заинтересовани страни:* Ключовите заинтересовани страни ще участват в изпълнението на целевия план или стратегия на Съюза.

i) Специфичен критерий за допустимост за проекти по подпрограмата за околната среда

ИП не е допустим за финансиране, ако не насочен към изпълнението на един от следните планове или стратегии за околната среда, които се изискват съгласно специфично законодателство на Съюза в областта на околната среда, разработено в съответствие с други актове на Съюза или изготвено от органите на държавите членки:

а) рамки за приоритетни действия съгласно член 8 от Директивата за местообитанията;

б) планове за управление на отпадъците съгласно член 28 от Рамковата директива за отпадъците;

в) планове за управление на речните басейни съгласно приложение VII към Рамковата директива за водите; или

г) планове за качество на въздуха съгласно Директивата за качеството на въздуха.

ii) Специфичен критерий за допустимост за проекти по подпрограмата за действия по климата

ИП трябва да бъде насочен към изпълнение на един от следните планове или стратегии за околната среда, които се изискват съгласно специфично законодателство на Съюза в областта на климата, разработено в съответствие с други актове на Съюза или изготвено от органите на държавите членки в една от следните области:

а) специфична национална, регионална или местна стратегия или план за действие за адаптация

б) градски или основан на общността план за действие за предприемане на първи стъпки по прехода към общество с ниски въглеродни емисии и/или устойчиво спрямо измененията на климата общество

в) специфична национална, регионална или промишлена/секторна стратегия за смекчаване на емисиите на парникови газове или пътна карта за постигане на нисковъглеродна икономика.

б) Критерии за отпускане на средства

Следните критерии за отпускане на средства ще се прилагат само към пълните предложения. Всички предложения, които отговарят на критериите за допустимост (и подбор), се допускат до задълбочена оценка на тяхното качество във фазата на отпускане на средства. Допуснатите до тази фаза предложения ще получават точки въз основа на следните критерии за отпускане на средства:

Критерии за отпускане на средства	Минимална положителна оценка (*)	Максимална оценка
1. Техническа съгласуваност и качество	10	20
2. Финансова съгласуваност и качество	10	20
3. Добавена стойност за ЕС: степен и качество на приноса към целите	15	20
4. Добавена стойност за ЕС: степен и качество на мобилизирането на други средства, по-специално средства на Съюза	-	10
5. Добавена стойност за ЕС: многоцелеви механизъм, полезни взаимодействия и интегриране	7	15
6. Добавена стойност за ЕС: възможност за възпроизвеждане и за трансфер	5	10
7. Добавена стойност за ЕС: транснационални аспекти, екологосъобразни обществени поръчки, внедряване	-	5
Обща (положителна) оценка	**55**	**100**

(*) Предложението за проект трябва да получи поне минималната положителна оценка по всеки критерий за отпускане на средства и също така общият брой точки за критериите, за които е определен фиксиран минимален брой точки, трябва да се равнява на 55 или повече точки.

Следните критерии за отпускане на средства са специфични или съдържат елементи, които са специфични за интегрираните проекти:

— Добавена стойност за ЕС: степен и качество на приноса към целите

Ще бъде оценена степента, в която всяко предложение допринася за една или няколко от общите и специфичните цели на програмата LIFE, както е посочено в членове 3, 10, 11 и 12 (подпрограма за околната среда) и членове 3, 14, 15 и 16 (подпрограма за действия по климата) от Регламента за програмата LIFE.

Следните специфични аспекти ще бъдат проучени в зависимост от приоритетните области, в които попада проектът:

— *Специфични критерии за проекти по подпрограмата за околната среда*

— ИП, насочени към прилагане на рамките за приоритетни действия (РПД) за „Натура 2000“:

Добавената стойност за ЕС ще трябва да се демонстрира от гледна точка на приноса на проекта за постигане на цел 1 от Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие и общите цели на директивите за птиците и местообитанията, и по-специално от гледна точка на приноса за подобряване на природозащитния статус на биологични видове и видове местообитания от интерес за Общността (Директива за местообитанията) и/или състоянието на птиците (Директива за птиците).

— ИП, с които се прилагат планове за управление на речните басейни:

Добавената стойност за ЕС ще трябва да се демонстрира от гледна точка на приноса за постигане на целите на РДВ. Предложените действия следва да бъдат насочени към случаи на съществен натиск, засягащи капацитета на околната среда за задържане на вода, и използването на мерки с ниско въздействие (например екологосъобразна инфраструктура) за премахване на замърсяването. Такива случаи на натиск трябва да бъдат установени в оценките, извършени от държавите членки при изготвянето на плановете за прилагане на съответното законодателство и политики на ЕС (например РДВ, РДМС, Директивата за пречистването на градските отпадъчни води, Директивата за питейната вода, Директивата за водите за къпане, Директивата за риска от наводнения и/или планове за управление на сушите).

Проектите следва да бъдат насочени към мащабно (например на равнище речен басейн или водосборен подбасейн) планиране и установяване на мерки, с които да се повиши задържането на водите в градски и селски райони, да се подсили проникването, да се увеличи капацитетът за съхранение на вода и да се отстранят замърсители чрез естествени или подобни на естествените процеси. Те следва да са ориентирани към полезни взаимодействия за изпълнение на действия, с които ще се решат съществуващи случаи на хидроморфологичен натиск и ще се подобри биологичното разнообразие и привлекателността.

— ИП, насочени към прилагане на планове за управление на отпадъците:

ИП е проектиран да подпомогне прилагането на плановете за управление на отпадъците (ПУО) съгласно изискванията на член 28 от Рамковата директива за отпадъците (Директива 2008/98/ЕО [1]) (РДО) и/или програмите за предотвратяване на отпадъци (ППО) съгласно член 29 от РДО.

Тяхната добавена стойност за ЕС ще бъде оценена от гледна точка на техния принос за прилагането на йерархията на отпадъците (член 4 от РДО), постигането на целите за рециклиране съгласно член 11 от РДО и допълнителните цели, включени в законодателството на ЕС в областта на отпадъците, както и изпълнението на необходимите мерки в помощ на постигането на тези цели.

— ИП, насочени към прилагане на планове и програми за качеството на въздуха:

ИП е проектиран да подпомогне прилагането и мониторинга на местни и регионални планове за качеството на въздуха съгласно определението в Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета [2], като крайната цел е да се осъществи принос към националните програми за намаляване на замърсяването на въздуха. Ако се основават на местни планове за качеството на въздуха, проектите следва да включват координация и сътрудничество между поне пет града с такива планове; ако се основават на регионален план за качеството на въздуха, проектите следва да включват координация и сътрудничество между всички местни администрации и регионалната администрация. Мащабните проекти ще се ползват с предимство.

— *Специфични критерии за проекти за действия по климата*

— ИП, насочени към прилагане на стратегии, планове и пътни карти за смекчаване на изменението на климата:

ИП подпомага прилагането на стратегии и планове за смекчаване на емисиите на парникови газове или пътни карти за нисковъглеродна икономика и касае специфични общини или региони (например както е обявено в Конвента на кметовете), промишлени или селскостопански сектори (чрез анализ на земеползването в регионален мащаб, социалния и икономическия контекст) или други икономически сектори чрез въвеждане на основани на технологии и услуги подходи по устойчив и иновационен начин. ИП може да се допълва от необходимите инфраструктурни инвестиции или разработването и внедряването на иновационни технологии и услуги в градовете, регионите и/или общностите, които се подпомагат по линия на други подходящи програми за финансиране от Съюза и също са посочени в стратегията/плана/пътната карта. Тяхната добавена стойност за ЕС ще бъде оценена от гледна точка на приноса на ИП за намаляване на емисиите на парникови газове, нивото на включване в други политики, прякото участие на широк кръг от заинтересовани страни и степента, в която ИП представлява оперативна част от стратегията/плана/пътната карта.

— ИП, насочени към прилагане на стратегии, планове и пътни карти за адаптация към изменението на климата:

ИП е проектиран за прилагане на стратегии и планове за адаптация към изменението на климата или е насочен към специфични случаи на уязвимост от изменението на климата (например крайбрежни зони, застрашени от суша области и други приоритетни области, както е определено в действие 2 от стратегията на ЕС за адаптиране). Мерките, които се финансират от национални източници или от други подходящи програми за финансиране от Съюза, следва да допълват мерките, които ще се финансират чрез програмата LIFE, с оглед на прилагането на една обща стратегия или план за адаптиране. Може да се подпомогне например управлението на риска от наводнения в трансгранични речни/крайбрежни зони или мерки за адаптиране в градските райони, които обхващат няколко града. Полезните взаимодействия с други политики в областта на околната среда и климата следва да заемат централно място в проектите за адаптиране, например по целесъобразност следва да се насърчава адаптация към изменението на климата и биологично разнообразие. Добавената стойност за ЕС също така ще бъде оценена от гледна точка на приноса на ИП за постигане на целите на стратегията на ЕС за адаптиране [3], нивото на включване в различни сектори и участието на широк кръг от заинтересовани страни.

— Добавена стойност за ЕС: степен и качество на мобилизирането на други средства, по-специално средства на Съюза: дали ИП ще получи допълнителни точки по този критерий ще зависи от качеството на координацията с другите механизми на финансиране и нивото на мобилизиране на други средства в допълнение към предвидените средства по LIFE (отвъд необходимия минимум за допустимост), както и вероятността от тяхното действително мобилизиране и тяхната функционална връзка с плана, който ще бъде изпълнен. ИП, при които има по-голяма вероятност да се мобилизират средства на ЕС с функционална връзка с плана, който ще бъде изпълнен, и в които се предвижда задоволителен механизъм за координация, ще получат по-висока оценка.

[1] Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (ОВ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3).

[2] Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (ОВ L 152, 11.6.2008 г., стр. 1).

[3] http://ec.europa.eu/clima/events/articles/0069_en.htm

— Добавена стойност за ЕС: качество на многоцелевия механизъм, полезни взаимодействия и интегриране: предложенията за ИП ще трябва да демонстрират по-специално висококачествени многоцелеви механизми за реализация (например насочени към ползи и изграждане на капацитет в областта на околната среда и климата), които позволяват да се постигнат резултати в други области на политиката ([1]), да се създадат полезни взаимодействия с тези политики и в тях да се интегрират цели, свързани с околната среда и действия по климата.

5.1.3. *Проекти за техническа помощ съгласно член 18, буква д) от Регламента за програмата LIFE*

Проектите за техническа помощ осигуряват финансова помощ под формата на безвъзмездни средства за действия, с които кандидатите се подпомагат при изготвянето на интегрирани проекти. Не повече от 1 % от годишния бюджет, отпуснат за ИП, може да бъде предоставен за проекти за техническа помощ. Максималното участие на ЕС за един проект за техническа помощ е определено в размер на 100 000 EUR.

5.1.3.1. Техническа методология за процедурата за подбор на проекти

Подборът на проекти за техническа помощ ще следва същата техническа методология като подбора на проекти по двете подпрограми. Ще се прилага ускорен подход.

Процедурата за подбор на проекти ще бъде организирана по следния начин:

— Оценка на предложения

Комисията ще провери дали всяко предложение отговаря на критериите за допустимост и подбор и ще го сравни с критериите за отпускане на средства.

— Изготвяне на окончателен списък с проекти, които ще бъдат финансирани, и на списък с резерви

След етапа на преглед успешните проекти ще бъдат предложени за финансиране в рамките на наличния бюджет. Ще бъде изготвен списък с резерви, в който ще бъдат включени класираните на челни места проекти, които не могат да бъдат финансирани с оглед на наличния бюджет. Списъкът с резерви ще включва допълнителни 20 % от наличния бюджет на програмата LIFE.

— Подписване на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства

5.1.3.2. Критерии за допустимост и отпускане на средства

Ще се прилагат следните основни специфични критерии за подбор и отпускане на средства:

а) Критерии за допустимост

Предложенията за проекти за техническа помощ ще бъдат запазвани за оценка спрямо критериите за отпускане на средства само ако:

— предложението за проект е насочено към изготвянето на предложение за бъдещ ИП,

— кандидатът не е държава членка, получаваща финансиране за проект за изграждане на капацитет, който се припокрива с поне част от периода, обхванат от проекта за техническа помощ.

б) Критерии за отпускане на средства

Качествата на всички допустими предложения ще бъдат оценени и съпоставени със следните критерии за отпускане на средства и система за оценка:

Критерии за отпускане на средства	Минимална положителна оценка (*)	Максимална оценка
1. Техническа съгласуваност и качество	30	60
2. Финансова съгласуваност и качество	20	40
Обща (положителна) оценка	**55**	**100**

(*) Предложението за проект трябва да получи поне минималната положителна оценка по всеки критерий за отпускане на средства и също така общият брой точки за критериите, за които е определен фиксиран минимален брой точки, трябва да се равнява на 55 или повече точки.

([1]) По-специално морската среда в съответствие с целите на Рамковата директива за морска стратегия.

— Техническа съгласуваност и качество

Яснотата, съгласуваността и осъществимостта на предложението ще бъдат оценени от гледна точка на целите на проекта и очакваните резултати от него. Ще бъдат отчетени естеството и обхватът на бъдещия ИП.

— Финансова съгласуваност и качество

Ще бъдат оценени предложеният бюджет и неговата съгласуваност с предложените действия и приложимите правила, както и разходната ефективност на предложения подход. Ще бъде оценено и съотношението между качество и цена на предложението.

5.1.4. *Проекти за изграждане на капацитет съгласно член 18, буква е) от Регламента за програмата LIFE*

Чрез проектите за изграждане на капацитет се осигурява финансова помощ за дейности, които са необходими за изграждане на капацитета на държавите членки, включително национални или регионални звена за контакт по програмата LIFE, с оглед държавите членки да могат да участват по по-ефективен начин в програмата LIFE.

Интервенциите могат да включват, но не се ограничават до:

— назначаване на нов персонал и обучение за националните или регионални звена за контакт LIFE,

— улесняване на обмена на опит и на най-добри практики, както и насърчаване на разпространението и използването на резултатите от проектите по програма LIFE,

— подходи за обучение на обучаващите,

— програми за обмен и командироване на персонал между публичните органи в държавите членки, по-специално обмен на дейности от най-висок клас.

Интервенциите, обхванати от плана за изграждане на капацитет, могат да включват предоставяне на експерти за разрешаване на конкретни технически недостатъци и пропуски в капацитета на процесите, но не могат да включват предоставяне на експерти, чиято основна функция е изготвянето на предложения за внасяне в отговор на годишни покани за представяне на предложения.

5.1.4.1. Техническа методология за процедурата за подбор на проекти

Заявленията за проекти за изграждане на капацитет ще се обработват съгласно ускорена процедура за отпускане на средства. С оглед на факта, че съгласно член 19, параграф 8 проекти за изграждане на капацитет могат да се финансират само за предварително определен брой държави членки и че може да се субсидира само по един проект на държава членка, получените заявления не се конкурират помежду си. Поради това заявленията могат да се подават текущо от датата на публикуване на поканата за представяне на предложения за 2014 г. за безвъзмездни средства за действия по програмата LIFE, която ще включва пакета за кандидатстване във връзка с проекти за изграждане на капацитет. Заявленията трябва да бъдат подадени преди края на 3-то тримесечие на 2015 г., за да бъдат разгледани за финансовия период 2014—2017 г.

Заявленията ще бъдат оценени от гледна точка на спазването на критериите за допустимост и праговете за отпускане на средства, посочени по-долу.

Споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства ще бъдат подписани след успешното приключване на процеса на оценка.

5.1.4.2. Критерии за допустимост и отпускане на средства

Ще се прилагат следните критерии за допустимост и отпускане на средства:

а) Критерии за допустимост

Заявлението трябва да отговаря на следните критерии за допустимост:

— Кандидатът е **държава членка**, чийто:

  — БВП на глава от населението през 2012 г. не е бил над 105 % от средната стойност за Съюза, и е изпълнен един от следните критерии:

  — средното равнище на усвояване на прогнозното национално разпределение за 2010, 2011 и 2012 г., както е посочено в член 6 от Регламент (ЕО) № 614/2007, е под 70 %, или

  — БВП на глава от населението през 2012 г. е бил под 90 % от средната стойност за Съюза, или

  — държавата членка се е присъединила към Съюза след 1 януари 2013 г.

— Заявлението съдържа **план за изграждане на капацитет**, в който държавата членка **се ангажира**:

  — да запази предвидените за програмата LIFE ресурси, включително числеността на персонала, на нива, които не са по-ниски от въведените през 2012 г., за цялата продължителност на настоящата МРП,

  — да не кандидатства за допълнителен проект за изграждане на капацитет, ако бъде предоставено финансиране за този проект за изграждане на капацитет.

б) Критерии за отпускане на средства

— **Техническа съгласуваност и качество** на проектите за изграждане на капацитет се отнасят до предложените интервенции с оглед развитие на капацитета на държавата членка да представя успешни заявления за финансиране на проекти по подпрограмите за околната среда и действия по климата.

Качествата на всички допустими предложения ще бъдат оценени и съпоставени със следните критерии за отпускане на средства и система за оценка:

Критерии за отпускане на средства	Минимална положителна оценка (*)	Максимална оценка
Техническа съгласуваност и качество	15	30
Финансова съгласуваност и качество	10	20
Всеобхватност на подхода във връзка с установените слабости, които са довели до слабо участие на държавата членка в програмите LIFE+ в периода 2010—2012 г.	15	30
Представяне на очакваното подобрение на способността за насърчаване на интеграция, допълване, полезни взаимодействия и възможност за възпроизвеждане на програмата LIFE в политики, икономически дейности и други програми	10	20
Обща (положителна) оценка	**55**	**100**

(*) Предложението за проект трябва да получи поне минималната положителна оценка по всеки критерий за отпускане на средства и също така общият брой точки за критериите, за които е определен фиксиран минимален брой точки, трябва да се равнява на 55 или повече точки.

5.1.5. *Подготвителни проекти съгласно член 18, буква ж) от Регламента за програмата LIFE*

Подготвителните проекти са насочени към специфични нужди за разработване и прилагане на политики и законодателство на Съюза в областта на околната среда или климата.

5.1.5.1. Техническа методология за процедурата за подбор на проекти

Комисията извършва ежегодна инвентаризация на специфичните нужди във връзка с разработването и прилагането на политики и законодателство на Съюза в областта на околната среда или климата, които трябва да се разгледат през следващите години, и определя измежду тях нуждите, които могат да бъдат разгледани чрез подготвителни проекти. Не повече от 1 % от ресурсите, отпуснати за безвъзмездни средства за действия (различни от интегрирани проекти и проекти за техническа помощ), могат да бъдат запазени за подготвителни проекти.

Преди да стартира годишната покана за представяне на предложения държавите членки получават проект на списък със специфични нужди, които биха могли да се разгледат чрез подготвителни проекти, и ще бъде отправено искане да коментират списъка. Окончателният списък ще бъде изготвен въз основа на тези коментари.

Комисията определя специфични критерии за подбор и отпускане на средства за определените по този начин предложения, продължителността на проектите и прогнозния бюджет, който следва да бъде отпуснат за всеки проект.

Процедурата за подбор на проекти ще бъде организирана по следния начин:

— Оценка на предложения

  Комисията ще провери дали всяко предложение отговаря на критериите за допустимост и подбор и ще го сравни с критериите за отпускане на средства.

— Изготвяне на окончателен списък с проекти, които ще бъдат финансирани, и на списък с резерви

След етапа на преглед успешните проекти ще бъдат предложени за финансиране в рамките на наличния бюджет. По целесъобразност може да бъде изготвен списък с резерви.

— Подписване на споразумението за отпускане на средства

5.1.5.2. Критерии за допустимост и отпускане на средства

Ще се прилагат следните критерии за допустимост и отпускане на средства:

а) Критерии за допустимост

Специфичните критерии за допустимост и подбор ще се определят във всяка покана. Те ще се основават на специфичните нужди, които трябва да се решат чрез подготвителните проекти, определени от Комисията в сътрудничество с държавите членки.

б) Критерии за отпускане на средства

Средства за подготвителните проекти ще се отпускат на физически или юридически лица, чието предложение надхвърля минималната положителна оценка и е с най-висока оценка по следните критерии:

Критерии	Минимална положителна оценка (*)	Максимална оценка
Техническа съгласуваност и качество на предложението във връзка със специфичната нужда, която се разглежда	22	45
Всеобхватност на подхода във връзка със специфичната нужда, която се разглежда	15	30
Финансова съгласуваност и качество	12	25
Обща (положителна) оценка	**55**	**100**

(*) Предложението за проект трябва да получи поне минималната положителна оценка по всеки критерий за отпускане на средства и също така общият брой точки за критериите, за които е определен фиксиран минимален брой точки, трябва да се равнява на 55 или повече точки.

5.1.6. *Проекти, които са необходими за постигане на общите цели, посочени в член 3 от Регламента за програмата LIFE*

Могат да се финансират и други проекти (пилотни, демонстрационни или други) съгласно член 190 от правилата за прилагане на Финансовия регламент (наричани по-долу „ППФР“) въз основа на посочените по-долу критерии.

5.1.6.1. Техническа методология за процедурата за подбор на проекти

Ако Комисията установи, че е нужен специфичен *ad hoc* проект, за да се постигнат общите цели, посочени в член 3 от Регламента за програмата LIFE, тя може да публикува покана за представяне на предложения. Ресурсите, които ще бъдат отпуснати за такива проекти, няма да се отчитат към минималните ресурси, които ще бъдат отпуснати за проекти съгласно член 17, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE.

5.1.6.2. Критерии за допустимост и отпускане на средства

а) Критерии за допустимост

Другите проекти следва да:

— **допринасят** към една или няколко от **общите** цели, посочени в член 3 от Регламента за програмата LIFE **и приложимите специфични цели** в членове 10—12 и 14—16 от Регламента за програмата LIFE,

— **попадат в обхвата на приоритетната област** на подпрограма по програмата LIFE, както е посочено в членове 9 и 13 от Регламента за програмата LIFE, съгласно която се представя предложението за проект.

б) Критерии за отпускане на средства

Средства за други проекти ще се отпускат на физическото или юридическото лице/лица, чието предложение надхвърля минималната положителна оценка и е с най-висока оценка по следните критерии:

Критерии	Минимална положителна оценка (*)	Максимална оценка
Техническа съгласуваност и качество на предложението във връзка със специфичната нужда, която се разглежда	22	45
Всеобхватност на подхода във връзка със специфичната нужда, която се разглежда	15	30
Финансова съгласуваност и качество	12	25
Обща (положителна) оценка	**55**	**100**

(*) Предложението за проект трябва да получи поне минималната положителна оценка по всеки критерий за отпускане на средства и също така общият брой точки за критериите, за които е определен фиксиран минимален брой точки, трябва да се равнява на 55 или повече точки.

5.2. **Безвъзмездни средства за оперативни разходи**

В член 21 от Регламента за програмата LIFE се предвижда подкрепа за определени оперативни и административни разходи на организации с нестопанска цел, които се стремят към постигане на цел от общ интерес за Съюза, работят предимно в областта на околната среда и/или действията по климата и участват в разработването, изпълнението и прилагането на политиката и законодателството на Съюза.

За съфинансиране на бенефициерите през финансовата 2015 година ще бъде организирана една покана за предложения за годишни безвъзмездни средства за оперативни разходи. От 2016 г. нататък ще бъде въведена система за двугодишни рамкови споразумения за партньорство за безвъзмездни средства за оперативни разходи. Това ще гарантира постигането на баланс между необходимостта от повече сигурност и стабилност на бенефициерите, като същевременно се запазва определено ниво на конкуренция между организациите с нестопанска цел.

Безвъзмездни средства за оперативни разходи могат да се предоставят извън обхвата на поканата за представяне на предложения в надлежно обосновани извънредни случаи, както е описано в член 190 от Делегиран регламент (ЕС) № 1268/2012 на Комисията от 29 октомври 2012 г. относно правилата за прилагане на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза ([1]) (ППФР), по-специално когато характеристиките на бенефициера не оставят друг избор или когато бенефициерът е определен като такъв в правно основание.

Ще се проверява дали предложенията отговарят на критериите за допустимост и подбор. За предложения, които отговарят на тези критерии, ще се оценява общата значимост и качество във връзка с критериите за отпускане на средства. Ще се дават точки съгласно тези критерии и ще се изисква определено минимално ниво на качество. Окончателното решение за отпускане на средства ще се взема въз основа на резултатите от процеса на оценка.

5.2.1. *Критерии за подбор по отношение на безвъзмездни средства за оперативни разходи*

С критериите за подбор се оценява финансовият и оперативният капацитет на кандидата да осъществи предложената работна програма.

Кандидатите ще бъдат подбирани само ако могат да демонстрират следните качества въз основа на специфични подкрепящи документи, свързани с резултатите на кандидата през предходните две години:

— оперативен капацитет — кандидатът трябва да разполага с професионалната компетентност и квалификации, които се изискват за осъществяване на предложената работна програма, и

— финансов капацитет — кандидатът трябва да разполага със стабилни и достатъчни източници на финансиране, за да поддържа своята дейност през цялата година, в която се отпускат безвъзмездните средства, и да участва в нейното финансиране.

При определени извънредни обстоятелства, по-специално в случай че бъде създадена нова мрежа от организации с опит, Комисията може да разреши дерогация от изискването да се предоставят подкрепящи документи за предходните две години.

Член 131 от Финансовия регламент ще се прилага при подбора на публични органи и международни организации във връзка с техния финансов капацитет.

([1]) ОВ L 362, 31.12.2012 г., стр. 1.

5.2.2. *Критерии за отпускане на безвъзмездни средства за оперативни разходи*

5.2.2.1. Годишни безвъзмездни средства за оперативни разходи/Рамкови споразумения за партньорство за неправителствени организации (НПО)

В член 12, буква г) и член 16, буква г) от Регламента за програмата LIFE като специфична цел за съответните приоритетни области „Управление и информация“ се посочва „да насърчава по-добро управление в областта на околната среда и климата посредством разширяване на участието на заинтересованите страни, в това число и НПО, в консултациите по изпълнението на политиките“.

Следните критерии за отпускане на средства ще се прилагат при подбора на бенефициери за годишни безвъзмездни средства за оперативни разходи и за рамкови споразумения за партньорство:

1. Целесъобразност на участието в политическия процес на Съюза в областта на околната среда и действията по климата:

   — съгласно тематичните цели на 7-ата програма за действие за околната среда:

      — опазване, съхранение и увеличаване на природния капитал на Съюза,

      — превръщане на Съюза в ефективна от гледна точка на използването на ресурсите, екологосъобразна и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика,

      — закрила на гражданите на Съюза от свързани с околната среда въздействия и рискове за здравето и благосъстоянието им,

   — съгласно пакета за климата и енергетиката, пътната карта за постигане до 2050 г. на конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност и стратегията на Съюза за адаптация.

2. Целесъобразност и потенциал за принос към:

   — увеличаване до максимум на ползите от законодателството на Съюза в областта на околната среда и действията по климата чрез подобряване на прилагането и изпълнението,

   — подобряване на знанията и доказателствената база за политика на Съюза в областта на околната среда и действията по климата,

   — обезпечаване на инвестиции за политика в областта на околната среда и действията по климата и преодоляване на свързаните с околната среда външни въздействия и

   — подобряване на интегрирането и политическата съгласуваност в областта на околната среда и действията по климата.

3. Значимост за укрепване на устойчивостта на градовете в Съюза и повишаване на ефективността на Съюза по отношение на преодоляването на международни предизвикателства, свързани с околната среда и климата.

4. Целесъобразност при решаване на нововъзникващи въпроси и нови политически приоритети в областта на околната среда и климата.

5. Ефективност на приноса на партньора към политическия процес на Съюза.

6. Организационно развитие — потенциал за развитие с оглед превръщане в по-ефективна заинтересована страна в политическия процес на Съюза.

   Следният допълнителен критерий ще се прилага само по отношение на подбора на годишни безвъзмездни средства за оперативни разходи:

7. Техническа и финансова съгласуваност на работната програма.

   В случай че бъдат сключени рамкови споразумения за партньорство, избраните като рамкови партньори организации ще бъдат поканвани да представят ежегодно своите работни програми, които ще бъдат анализирани с оглед на отпускането на специфични годишни безвъзмездни средства за оперативни разходи.

   При отпускането на специфични годишни безвъзмездни средства по споразумения за партньорство ще се прилагат следните критерии:

   1. съответствие на работната програма с целите и естеството на дейностите, посочени в рамковото споразумение за партньорство;

   2. значимост за решаване на нововъзникващи въпроси и нови политически приоритети в областта на околната среда и климата;

3. осъществимост и вътрешна съгласуваност на работната програма в рамките на определения срок;

4. съгласуваност на работната програма и предложения бюджет, включително ефективно използване на ресурсите.

5.2.2.2. Безвъзмездни средства за други оперативни разходи

Отпускането на безвъзмездни средства за други оперативни разходи на организации с нестопанска цел, насочени към постигане на цел от общ интерес за Съюза, ще се извършва въз основа на следните критерии за отпускане на средства:

1. съответствие на работната програма с целите на Регламента за програмата LIFE и по целесъобразност тематичните приоритети и темите на проекти;

2. осъществимост и вътрешна съгласуваност на работната програма;

3. разходна ефективност на предложените дейности;

4. потенциал за съществено въздействие върху целевите групи;

5. съгласуваност между дейностите и предложения бюджет.

5.3. **Финансови инструменти**

Финансиране по смисъла на член 17, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE ще се отпуска за следните два пилотни финансови инструмента, за да се постигнат общите цели, определени в член 3 от Регламента за програмата LIFE:

— Инструмент за финансиране на природен капитал (NCFF) — нов финансов инструмент, който ще бъде въведен пилотно по двете подпрограми, за да се изпитат и демонстрират новаторски походи за финансиране на проекти, с които се насърчава опазването на природния капитал в приоритетните области за природа и биологично разнообразие и адаптация към изменението на климата.

— Инструмент за частно финансиране за енергийна ефективност (PF4EE) — пилотен финансов инструмент по подпрограмата за действия по климата, с който се изпитва нов подход за преодоляване на ограничения достъп до адекватно и достъпно търговско финансиране за инвестиции за енергийна ефективност, насочени към националните приоритети.

Разпоредбите относно финансовите инструменти съгласно Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (наричан по-долу „Финансовият регламент“), и по-специално членове 139 и 140 от него, са изпълнени по описания по-долу начин.

Финансовите инструменти, с които се подпомагат проекти, могат да бъдат под която и да е от посочените форми, изпълняват се в съответствие с дял VIII от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 и също така могат да се комбинират помежду си и с безвъзмездни средства, финансирани от бюджета на Съюза.

Съгласно член 140, параграф 6, годишните вноски за изплащане, включително капиталови изплащания, освободени гаранции и погашения на главницата са вътрешен целеви приход и се използват за същия финансов инструмент за период не по-дълъг от периода, за който са разпределени бюджетните кредити плюс две години.

Предварителните оценки на двата финансови инструмента бяха предоставени на комитета по програмата LIFE и на Комисията като информационни документи при изготвянето на решението за изпълнение на Комисията за приемане на многогодишната работна програма за периода 2014—2017 г.

Комисията ще извърши средносрочни оценки не по-късно от 30 юни 2017 г. (член 27 от Регламента за програмата LIFE) и в този контекст ще представи и обратна информация относно изпълнението на финансовите инструменти, използвани в периода 2014—2016 г. В изисквания доклад за външна оценка ще бъде оценена целесъобразността и ефективността на всеки финансов инструмент от гледна точка на приноса за постигане на политическите цели на програмата LIFE, тяхната ефективност, ползата от тях за преодоляване на слабости на пазара и ситуации на неоптимално инвестиране, както и общата съгласуваност на самите финансови инструменти, и също така ще бъдат посочени препоръки за подобрения.

Комисията ще докладва поне веднъж годишно на комитета по програмата LIFE, като могат да се организират *ad-hoc* заседания, ако това е необходимо. През първите две години от изпълнението Комисията ще докладва поне три пъти (есен 2014 г., пролет 2015 г. и есен 2015 г.) на комитета по програмата LIFE относно напредъка по финансовите инструменти.

5.3.1. *Инструмент за финансиране на природен капитал (NCFF)*

5.3.1.1. Принос към целите на програмата LIFE

Финансовият инструмент ще допринесе за постигане на целите на програмата LIFE, по-специално за приоритетните области „Природа и биологично разнообразие“ по подпрограмата за околната среда на програмата LIFE и „Адаптация към изменението на климата“ по подпрограмата за действия по климата чрез финансиране на предварителни инвестиции и оперативни разходи за генериращи приходи или спестяващи разходи пилотни проекти, с които се насърчава опазване, възстановяване, управление и увеличаване на природния капитал в полза на биологичното разнообразие и адаптацията, включително основани на екосистемите решения за преодоляване на предизвикателства, свързани със земята, почвите, горското стопанство, селското стопанство, водите и отпадъците. NCFF представлява нов политически инструмент за иновационни пилотни проекти. Той предлага потенциал за подобряване на разходната ефективност на програмата LIFE чрез ливъридж и допълване. Той допринася за изграждане на капацитет в по-дългосрочен план в дадена иновационна и устойчива търговска финансова дейност. NCFF допълва и подкрепя политическите цели на държавите членки в областта на биологичното разнообразие и адаптацията към изменението на климата.

По-специално:

— По отношение на природата и биологичното разнообразие NCFF допринася за прилагането на политиката и законодателството на Съюза в областта на биологичното разнообразие, включително Стратегията на Съюза за биологичното разнообразие до 2020 г., Директива 2009/147/ЕО и Директива 92/43/ЕИО, по-специално чрез реализиране, разработване и изпитване на проекти и демонстриране на тяхната жизнеспособност. Освен това той подкрепя последващото разработване, прилагане и управление на мрежата „Натура 2000“, създадена съгласно член 3 от Директива 92/43/ЕИО, и повишава нейната устойчивост чрез опазване и възстановяване на екосистемите, включително извън мрежата. При все това някои видове проекти може да не се прилагат по отношение на областите по „Натура 2000“.

— По отношение на адаптацията към изменението на климата NCFF допринася за прилагане на политиката на Съюза в областта на адаптацията, по-специално чрез разработване, изпитване и демонстриране на основани на екосистемите подходи за адаптация към изменението на климата. Освен това той допринася за разработване и демонстриране на иновационни технологии, системи, методи и инструменти за адаптация, които позволяват възпроизвеждане, трансфер или интегриране.

5.3.1.2. Структура на финансовия инструмент

Прилагането на финансовия инструмент ще бъде поверено на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) чрез непряко управление.

NCFF ще комбинира пряко и непряко финансиране на проекти чрез дългови и капиталови инструменти. Ще бъде осигурен инструмент за експертна подкрепа, за да се гарантира, че проектите достигат до достатъчно развит етап за финансиране. NCFF ще бъде разработен в рамките на два етапа: пилотният етап ще позволи да бъдат изпитани различни варианти за финансиране, така че вниманието да бъде насочено към най-подходящите подходи във втория — оперативния — етап. По време на първоначалния пилотен етап се очаква да бъдат реализирани 9—12 операции по линия на NCFF (включително непреки операции) или 3—4 операции годишно.

Европейската комисия ще финансира проектите и инструмента за експертна подкрепа, като средствата ще отговарят на сумите от ЕИБ за финансиране на проектите. По време на пилотния етап не се планира финансиране от трети страни. Въз основа на резултатите от пилотните проекти, за оперативния етап по линия на NCFF ще се търсят допълнителни ресурси от други публични и частни инвеститори.

— NCFF ще осигурява най-вече дългови инструменти (т.е. заеми) за финансиране на предварителни инвестиции и оперативни разходи по проекти. Заемите ще се изплащат от генерираните от проекта приходи и/или от общата бизнес дейност на получателя. Капиталовите инструменти ще се използват за специфични случаи, най-вече за инвестиции във фондове.

— Непреките операции ще се осъществяват с посредници като банки или инвестиционни фондове, които след това ще финансират портфейл от проекти.

Ще се използват различни видове дългови инструменти, включително дългови инструменти от вида „мецанин“. При предоставянето на заем на крайния получател ще се изискват гаранции под формата на корпоративна гаранция, когато крайният получател е дружество.

Не се предвижда фиксиран дял за разпределението между дългови и капиталови инструменти, поне за пилотния етап, тъй като е необходима гъвкавост, за да се задоволят нуждите на пазара и да се даде възможност за експериментиране. Въпреки това с оглед на настоящите условия на пазара 70 % от средства по инструмента ще бъдат предвидени за преки инвестиции и 30 % чрез посредници по време на пилотния етап, макар че вторият дял може да бъде повишен, ако се увеличи търсенето от посредниците.

Инструментът ще включва механизъм за поделяне на риска с ЕИБ, тъй като подпомаганите от NCFF проекти са от вида, в който ЕИБ обикновено не инвестира, или защото са твърде малки, или поради това, че се възприемат като високорискови проекти, които не са съвместими с кредитния рейтинг ААА на банката. За да се преодолее този проблем, инструментът ще включва механизъм за поделяне на риска, съгласно който първите загуби в случай на неуспех на проекта ще се поемат със средства на ЕС. Конкретният механизъм за изпълнение ще бъде установен в споразумение за делегиране между Комисията и ЕИБ, в което също така ще се посочват прецизни критерии за изключване/подбор, за да се гарантира правилното подреждане на приоритетите в процеса на подбор и постигането на подходящ секторен и географски обхват.

Финансовите интереси на всички участници в инструмента са съгласувани за постигането на общите цели на финансовия инструмент, защото всички участници, включително ЕИБ и Европейския съюз, заделят средства за инструмента. В допълнение към това:

— ще бъдат изготвени прецизни критерии за изключване/подбор, както и инвестиционна политика, която ще следва приоритетите, определени за управлението на природния капитал. Накрая,

— на ЕИБ ще се изплащат такси за изпълнение въз основа на специфични показатели, проектирани да гарантират, че управлението на инструмента е съгласувано с определените цели.

Разпределението на средствата ще бъде валидно до пълното приключване на последната транзакция по програмата.

Първоначалният пилотен етап ще бъде осъществен в периода 2014—2017 г. Оперативният етап ще бъде осъществен в периода 2017—2020 г. След края на оперативния етап инструментът ще продължи да функционира с по-лека структура за управление на портфейла и за погасяване на заемите и дяловото финансиране. Тъй като обичайно срокът за заемите ще бъде 10 години, този етап се очаква да обхване период от 10 + 3 години, като последните три години са предвидени за евентуално забавяне при погасяването или дейности по крайния етап от управлението на инвестиционните фондове, в които ще бъдат инвестирани средства от инструмента.

Управлението на финансовия инструмент ще се извършва от ЕИБ. Ръководният комитет ще извършва редовен преглед на напредъка по прилагането на финансовия инструмент. Ръководният комитет се състои от членове, назначени съвместно от ЕИБ и Комисията, включително от служби на Комисията като ГД „Околна среда“, ГД „Действия по климата“ и ГД „Икономически и финансови въпроси“, и ще се подпомага от осигурен от ЕИБ секретариат.

Ще бъде създаден механизъм за мониторинг и докладване и информацията ще се предоставя на комитета по програмата LIFE.

Мониторингът на финансовите инструменти ще бъде в съответствие с изискванията, определени във Финансовия регламент (член 140) и Делегирания регламент (член 225), и в съответствие с тълкуването във финансовото и административно рамково споразумение (FAFA) с ЕИБ и съответното споразумение за делегиране.

ЕИБ ще отговаря за мониторинга на изпълнението на дейностите по финансовия инструмент и за представяне на резултатите и на финансови доклади, чиито формат, съдържание и периодичност ще бъдат договорени (първоначално веднъж на всяко тримесечие), включително редовни и *ad-hoc* доклади; посещения на място; одити. За докладване от финансовите институции към ЕИБ ще се използват показатели за изпълнение.

5.3.1.3. Техническа методология за процедурата за подбор на проекти

ЕИБ и нейната мрежа от партньори в целия ЕС ще работи по установяване на канал за потенциално подходящи проекти, като се основава на специфични искания за финансиране, получени от потенциални получатели от целия ЕС.

Проектите попадат в четири широки категории:

— Плащания за екосистемни услуги: проекти, които включват плащания за потока от ползи, произтичащи от природния капитал, обикновено доброволна и малка двустранна транзакция с ясно установени продавач и купувач на екосистемна услуга. Те се основават на принципа „бенефициерът плаща“, съгласно който се плаща за обезпечаване на екосистемни услуги от решаващо значение.

— Екологосъобразна инфраструктура (ЕИ): ЕИ представлява стратегически планирана мрежа на естествени и полуестествени райони и други елементи на околната среда, която е конструирана и се управлява така, че да осигурява най-разнообразни екосистемни услуги. Тя включва зелени площи (или „сини“ — ако става въпрос за водни екосистеми) и други физически елементи в сухоземни (включително крайбрежни) и морски райони. На сушата ЕИ се среща както в селски, така и в градски райони. Проектите за ЕИ разполагат с потенциал за генериране на приходи или икономии на разходи въз основа на предоставянето на стоки и услуги, включително управление на водите, качество на въздуха, горско стопанство, отдих и развлечение, контрол на наводненията/ерозията/пожарите, опрашване на растенията, увеличена устойчивост по отношение на последствията от изменението на климата.

— Компенсационни замени на биологичното разнообразие: това са действия за опазване, проектирани да компенсират остатъчната и неизбежна вреда върху биологичното разнообразие в резултат на проектите за развитие. Тези действия се основават на принципа „замърсителят плаща“, съгласно който замените се осъществяват с цел спазване на изискванията или смекчаване на рисковете за репутацията. Проекти, насочени към компенсиране на вреди по зони от „Натура 2000“ съгласно член 6, параграф 4 от Директивата за местообитанията, не са допустими за финансиране по NCFF.

— Иновационни инвестиции в полза на биологичното разнообразие и адаптацията: това са проекти, включващи предоставяне на стоки и услуги, най-вече от МСП, които целят опазване на биологичното разнообразие или повишаване на устойчивостта на общностите и други бизнес сектори.

Целта ще бъде да се идентифицират и финансират проекти с достатъчно широко географско и секторно покритие, като същевременно се изпитват различни финансови механизми, за да се гарантира възможност за възпроизвеждане в целия ЕС по време на оперативния етап. Правилата за допустимост за проектите и инвестиционната политика за инструмента (например определяне на таван за секторите и географското покритие, както и минимални критерии и/или принципи, които трябва да бъдат спазени, например йерархията на смекчаване ([1])) ще бъдат определени преди въвеждането на инструмента в експлоатация и ще бъдат договорени между Европейската комисия и ЕИБ.

Критериите за допустимост съответстват на целите по отношение на природата и биологичното разнообразие и адаптацията към изменението на климата, заложени в Регламента за програмата LIFE, като същевременно се отчитат политическите приоритети на държавите членки в областта на опазването на биологичното разнообразие и адаптацията към изменението на климата.

Допустимите проекти за управление на природния капитал следва да бъдат обосновани от икономическа оценка въз основа на класически анализ на разходите и ползите — т.е. че настоящите нетни разходи за целия жизнен цикъл на проекта са по-малки от настоящата нетна стойност на очакваните ползи, включително външни въздействия. В допълнение към стандартните критерии, които ЕИБ налага по отношение на всички операции, ще се използват допълнителни критерии, които определят вида на обхванатите проекти и сектори.

Като минимум крайните получатели на средства от финансовия инструмент трябва да бъдат физически и/или юридически лица, които инвестират в проекти за управление на природния капитал и които са в състояние да:

— демонстрират чрез целенасочена оценка на въздействието върху околната среда, че проектите ще окажат положително въздействие върху състоянието и устойчивостта на екосистемите и предоставянето на екосистемни услуги,

— предприемат за първи път нови бизнес модели за управление на природния капитал сред горепосочените типологии, т.е. екологосъобразна инфраструктура, плащания за екосистемни услуги, компенсационни замени на биологичното разнообразие или иновационни предприятия или корпорации, насочени към биологичното разнообразие/адаптацията,

— изпълнят един от следните критерии:

  — насърчаване на опазването, възстановяването, управлението и подобряването на екосистемите, включително чрез основани на екосистемите решения, които се прилагат по отношение на секторите на земята, почвите, горското стопанство, селското стопанство, аквакултурите, водите и отпадъците,

  — насърчаване на основани на екосистемите подходи, които позволяват на предприятията и общностите да преодоляват установени рискове във връзка с настоящи и прогнозни ефекти от изменението на климата, включително чрез градски, селски и крайбрежни проекти за екологосъобразна инфраструктура.

Проектите ще трябва да бъдат изпълнявани в поне една държава — членка на ЕС, за да се считат за допустими.

Когато проектите се финансират непряко чрез участие във фондове, управлявани от финансови посредници, подборът на тези институции се ръководи от търсенето и следва принципите на добро финансово управление, прозрачност, недискриминация и, освен другото, изпълнение на следните изисквания:

i) институцията трябва да бъде финансова институция от частния сектор или да е основана на пазара;

ii) да се ангажира и да демонстрира оперативен капацитет за разпределение на средствата по финансовия инструмент;

iii) да демонстрира капацитет да достигне до крайните получатели, към които са насочени политиките на ЕС или държавите членки в областта на биологичното разнообразие или адаптацията към изменението на климата;

([1]) Йерархията на смекчаване: 1) избягване или предотвратяване на отрицателно въздействие върху околната среда като цяло и по-специално върху биологичното разнообразие; 2) свеждане до минимум на ефектите от развитието на място и възстановяване, ако въздействието не може да се избегне; и 3) замени/компенсационни мерки, които се предприемат в краен случай (на или извън територията на обекта) за остатъчните отрицателни ефекти.

iv) да поеме задълженията и да изпълнява изискванията, свързани с разпределението на средствата по финансовия инструмент;

v) да спазва съответните стандарти и приложимото законодателство относно предотвратяване на прането на пари, борбата с тероризма и данъчните измами;

vi) да предоставя информация, поискана от Европейската сметна палата за изпълнение на нейните задължения; и

vii) да бъде допустима като заемополучател за ЕИБ в съответствие с кредитната политика на банката.

5.3.2. *Инструмент за частно финансиране за енергийна ефективност (PF4EE)*

5.3.2.1. Принос към целите на програмата LIFE

PF4EE допринася за постигане на общите цели на Регламента за програмата LIFE, определени в член 3 и допълнително прецизирани в приоритетната област „Смекчаване на изменението на климата“. По-специално PF4EE:

— е насочен към основен проблем в политиката в областта на климата, като допринася за постигането на целта на стратегията „Европа 2020“ за обезпечаване на икономии на енергия и свързаното с тях намаляване на емисиите,

— осигурява необходимото равнище на пилотно изпитване и демонстриране на нов инструмент на политиката с огромен потенциал за осигуряване на добавена стойност за ЕС,

— допълва и подкрепя отговорностите на държавите членки съгласно националните планове за действие в областта на енергийната ефективност (NEEAP),

— предлага потенциал за подобряване на разходната ефективност на програмата LIFE чрез ливъридж и допълване,

— изгражда капацитет в по-дългосрочен план в устойчива търговска финансова дейност, като по този начин се гарантира постоянна и дълготрайна подкрепа за устойчиво развитие,

— подкрепя солидарността и поделянето на тежестта, и

— предлага потенциал за включване на инициативата в програмите на държавите членки (чрез NEAAP и евентуално други програми и инициативи).

5.3.2.2. Структура на финансовия инструмент

Прилагането на инструмента PF4EE ще бъде поверено на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) чрез непряко управление.

Инструментът PF4EE ще има две основни цели:

— повишаване на устойчивостта на свързаната със заеми за енергийна ефективност (ЕЕ) дейност във всички европейски финансови институции, стимулиране на частни търговски банки и други финансови институции (заедно наричани „финансови посредници“) с оглед секторът на енергийната ефективност да се третира като отделен пазарен сегмент, и

— повишаване на достъпността на дългово финансиране за проекти, които допринасят за приоритетите за енергийна ефективност на държавите членки, определени в NEEAP.

Инструментът PF4EE ще осигури i) механизъм за участие в риска (инструмент за поделяне на риска) за финансови институции от частния сектор и ii) експертна подкрепа за финансовите посредници (инструмент за експертна подкрепа) в съчетание с iii) дългосрочно финансиране от ЕИБ (заем от ЕИБ за енергийна ефективност).

— PF4EE ще осигури финансов инструмент за поделяне на риска, който ще функционира подобно на гаранция с определен праг, с оглед поделяне на риска между Комисията (като финансираща институция) и финансовите посредници (като заемодатели).

— Инструментът за поделяне на риска е проектиран да намали кредитния риск за финансовите посредници, когато предоставят заеми в сектора на ЕЕ, и да насърчи тяхното участие. Въздействието ще зависи от пазарните условия и специфичните характеристики на проектите. Очаква се инструментът за поделяне на риска да повиши дейностите по предоставяне на заеми, достъпа до финансиране и/или до по-добри условия за финансиране за крайните получатели, включително по-ниски цени, по-дълги срокове на падеж, по-малки обезпечения или други.

— За да се постигне ливъридж във връзка с приноса на програмата LIFE, заемите от ЕИБ ще се предоставят на финансови посредници при преференциални ставки за предоставяне на по-нататъшни заеми. Преференциалните ставки ще се прехвърлят към крайните получатели, за да се насърчи използването на инструмента.

— Освен това се очаква получателите да допринесат за покриване на разходите по проекта, като в резултат на това ще се увеличи изчисленият ливъридж за инвестиционните разходи.

— На финансовите посредници се осигурява защита от кредитния риск, защото целта на инструмента PF4EE е да се увеличи предоставянето на заеми от страна на финансовите посредници за инвестиции за ЕЕ. Обикновено ЕИБ не се нуждае от защита от кредитния риск, тъй като предоставя заеми на финансови посредници, които отговарят на нейната политика за кредитен риск, каквото е и настоящото предположение с оглед на пилотния етап на PF4EE.

— Ако участващ в тази схема финансов посредник понесе загуби по портфейла от заеми, за които е получил финансиране от ЕИБ за заеми (портфейл от заеми за ЕЕ), част от тези загуби ще бъде поета по линия на финансовия инструмент за поделяне на риска.

— Финансирането по програмата LIFE ще се използва за осигуряване на финансовите средства, необходими за инструмента за поделяне на риска и инструмента за експертна подкрепа, както и административните и преките разходи, които ЕИБ понася за въвеждане в експлоатация и управление на инструмента;

— На всеки финансов посредник ще бъде предоставена определена максимална сума в брой (максимално достъпно обезпечение), за да се компенсират загуби по портфейла от заеми за ЕЕ, но с таван, съответстващ на определен процент от целевата обща стойност на портфейла от заеми, който ще бъде създаден от финансовата институция. Максималният размер на тази сума ще съответства на специфичен процент от общия портфейл от заеми за ЕЕ, в зависимост от рисковия профил на целевите крайни получатели и договорения вариант за поделяне на риска.

— Очаква се целевите крайни получатели по инструмента PF4EE да бъдат определени в контекста на NEEAP на държавите членки и ще бъдат най-вече субектите, към които са насочени националните/регионалните схеми, разработени от държавите членки с цел прилагане на техните NEEAP. Те ще включват МСП, големи дружества със средна капитализация и физически лица, но биха могли да включват и малки общини или други органи от публичния сектор, които предприемат малки инвестиции за енергийна ефективност и които могат да използват икономиите на енергия, за да възстановят предоставените предварително заеми.

— По инструмента PF4EE се предвиждат 6—10 споразумения за финансиране (заеми от ЕИБ за ЕЕ и инструменти за поделяне на риска/експертна подкрепа), които ще бъдат подписани с финансовите институции през първите 4 години, с потенциал за разширяване до 14—20 споразумения за финансиране в рамките на 7 години.

PF4EE се основава на екологосъобразната инициатива на ЕИБ „Дългови инструменти за проекти за енергийна ефективност“ (DEEP Green). DEEP Green цели да направи по-достъпно дълговото финансиране за инвестиции в ЕЕ в рамките на Европейския съюз.

Подборът на финансовите посредници се ръководи от търсенето и следва принципите на добро финансово управление, прозрачност, недискриминация и, освен другото, изпълнение на следните изисквания:

i) институцията трябва да бъде финансова институция от частния сектор;

ii) да се ангажира и да демонстрира оперативен капацитет за разпределение на средствата по PF4EE;

iii) да демонстрира капацитет да достигне до крайните получатели, към които е насочен съответният приоритет от NEEAP и/или схема за подпомагане на енергийната ефективност и/или директиви на ЕС, свързани с енергийната ефективност в съответната държава членка;

iv) да поеме задълженията и да изпълнява изискванията, свързани с разпределението на средствата по PF4EE;

v) да спазва съответните стандарти и приложимото законодателство относно предотвратяване на прането на пари, борбата с тероризма и данъчните измами;

vi) да предоставя информация, поискана от Европейската сметна палата за изпълнение на нейните задължения; и

vii) да бъде допустима като заемополучател за ЕИБ в съответствие с кредитната политика на банката и да отговаря на целевото географско разпределение, предвидено в PF4EE.

Ще се гарантира широко географско разпределение на финансовия инструмент през целия жизнен цикъл на програмата, като се определят максимални съотношения на географска концентрация и като се осигурят стимули за ЕИБ да насърчи участието на финансови посредници от всички държави членки.

В зависимост от интереса, изразен от финансовите посредници, в преговорите за сключване на договори може да се отдаде приоритет на онези финансови посредници, които желаят да извършват дейност в държави членки, в които инвестиционните нужди (отстояние до целта) са най-големи. Чрез договаряне на предлаганото ниво на защита на риска ЕИБ ще насърчи финансовите посредници да извършват дейност в държави членки с по-висок риск, който отразява например изключително слабо развитие при използването на кредитно финансиране за ЕЕ или случаи, в които се счита, че капацитетът за усвояване на заеми вероятно ще бъде особено нисък. Използването на инструмента за експертна подкрепа може също така да бъде насочено към подкрепа на финансовите посредници и намаляване на риска в държавите членки с по-висока степен на риск.

PF4EE трябва да продължи да функционира докато остават неизплатени заеми, обхванати от инструмента за поделяне на риска. Максималният срок на погасяване, който се разрешава по инструмента за поделяне на риска, ще бъде 20 години. Поради това PF4EE ще продължи да функционира в продължение на до 20 години след периода на прилагане (2042 г.).

Разпределението на средствата ще бъде валидно до цялостното приключване на последната транзакция по програмата.

Управлението на финансовия инструмент ще се извършва от ЕИБ. Ръководният комитет ще извършва редовен преглед на напредъка по прилагането на финансовия инструмент. Ръководният комитет се състои от членове, назначени съвместно от ЕИБ и Комисията, включително от служби на Комисията като ГД „Действия по климата“, ГД „Икономически и финансови въпроси“ и ГД „Енергетика“, и ще се подпомага от осигурен от ЕИБ секретариат.

Ще бъде създаден механизъм за мониторинг и докладване и информацията ще се предоставя на комитета по програмата LIFE.

Мониторингът на финансовите инструменти ще бъде в съответствие с изискванията, определени във Финансовия регламент (член 140) и Делегирания регламент (член 225), и в съответствие с тълкуването във финансовото и административно рамково споразумение (FAFA) с ЕИБ и съответното споразумение за делегиране.

ЕИБ ще отговаря за мониторинга на изпълнението на дейностите по финансовия инструмент и за представяне на резултатите и на финансови доклади, чиито формат, съдържание и периодичност ще бъдат договорени (първоначално веднъж на всяко тримесечие), включително редовни и *ad-hoc* доклади; посещения на място; одити. За докладване от финансовите институции към ЕИБ ще се използват показатели за изпълнение.

5.3.2.3. Техническа методология за процедурата за подбор на проекти

Получателите включват физически лица, асоциации на собственици на жилища, МСП, корпорации и/или публични органи/институции, които осъществяват инвестиции за ЕЕ в съответствие с NEEAP на всяка държава членка.

Размерът на заемите за ЕЕ, които се предоставят на получателите, варират от 40 000 EUR, които могат да бъдат намалени, така че да отговарят на малки инвестиции в рамките на жилищния сектор, до 5 млн. EUR и в извънредни случаи до 15 млн. EUR.

Държавите членки ще бъдат в позиция да повлияят на канала за проекти и следователно могат да повлияят непряко и на подбора на проекти чрез приоритетите на NEEAP. Получателите ще бъдат физически и/или юридически лица, които:

— осъществяват инвестиция за ЕЕ в контекста на схема за подкрепа на държава членка и/или в съответствие с разпоредбите на NEEAP и/или директиви на ЕС, свързани с ЕЕ,

— получават заем за ЕЕ, който се предоставя от участващ финансов посредник,

— са допустими за заеми от ЕИБ и финансовите посредници, и

— са били подложени на икономически анализ, който включва разходите за външни въздействия, свързани с въглеродните емисии, като настоящите нетни разходи за целия жизнен цикъл на проекта трябва да са по-ниски от настоящата нетна стойност на икономиите на енергия.

6. ОРИЕНТИРОВЪЧНИ ГРАФИЦИ ЗА ПОКАНИТЕ ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ (ЧЛЕН 24, ПАРАГРАФ 2, БУКВА д) ОТ РЕГЛАМЕНТА ЗА ПРОГРАМАТА LIFE)

6.1. **Ориентировъчни графици за безвъзмездни средства**

Видове проекти	Подпрограма	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Проекти по смисъла на член 18, букви а), б), в) и з) от Регламента за програмата LIFE	Околна среда	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие
	Действия по климата	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие
Интегрирани проекти (член 18, буква г) от Регламента за програмата LIFE)	Околна среда	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие
	Действия по климата		2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие
Проекти за техническа помощ (член 18, буква д) от Регламента за програмата LIFE)	Околна среда	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие
	Действия по климата		2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие
Проекти за изграждане на капацитет (член 18, буква е) от Регламента за програмата LIFE)	Съвместно Околна среда и Действия по климата	От 2-то тримесечие на 2014 г. до 3-то тримесечие на 2015 г.			
Подготвителни проекти (член 18, буква ж) от Регламента за програмата LIFE)	Околна среда	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие
	Действия по климата		2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие
Безвъзмездни средства за оперативни разходи (БСОР) (член 21 от Регламента за програмата LIFE)	Съвместно Околна среда и Действия по климата	Съвместна покана за предложения за БСОР за финансовата 2015 година през 2-то тримесечие	Рамкови споразумения за партньорство и БСОР за финансовата 2016 година през 2-то тримесечие	БСОР за финансовата 2017 година през 2-то тримесечие	БСОР за финансовата 2018 година през 2-то тримесечие

6.2. **Ориентировъчни графици за финансови инструменти**

Финансов инструмент	Подпрограма	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
NCFF	Околна среда	3-то тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие
	Действия по климата	3-то тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие
PF4EE	Околна среда				
	Действия по климата	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие	2-ро тримесечие

7. КАЧЕСТВЕНИ И КОЛИЧЕСТВЕНИ РЕЗУЛТАТИ, ПОКАЗАТЕЛИ И ЦЕЛИ ЗА ВСЯКА ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ И ВСЕКИ ВИД ПРОЕКТ (ЧЛЕН 24, ПАРАГРАФ 2, БУКВА в) ОТ РЕГЛАМЕНТА ЗА ПРОГРАМАТА LIFE)

Установяват се качествени и количествени **резултати, показатели и цели** (член 24, параграф 2, буква в) от Регламента за програмата LIFE) за всяка **приоритетна област и всеки вид проект** в съответствие с **показателите за изпълнение** (член 3, параграф 3 от Регламента за програмата LIFE) и **специфичните цели** за съответната приоритетна област ([1]).

Очакваните резултати и цели, които следва да бъдат постигнати от интегрираните проекти, могат да бъдат стеснени чрез ограничаване на приложното поле на тези проекти до реализирането на специфични стратегии, планове и пътни карти съгласно законодателството на ЕС в областта на природата, водите, отпадъците и въздуха, смекчаването на изменението на климата и адаптацията към изменението на климата.

В рамките на подпрограмата за околната среда тематичните приоритети съгласно приложение III към Регламента за програмата LIFE и темите на проекти съгласно точка 3 от настоящата МРП също засилват насочеността на финансираните проекти, което води до по-осезаемо въздействие върху състоянието на околната среда. Бяха определени някои общи резултати и цели въз основа на оценката на прогнозното въздействие от програмата LIFE, като се отчита действието на програмата като катализатор и съответно значимостта на възпроизвеждането на успешни проекти в случаите, когато това е свързано с разработване и изпълнение (член 3, параграф 3, буква б) от Регламента за програмата LIFE).

При все това броят и обхватът на успешните проекти в рамките на дадена приоритетна област зависи най-вече от броя на представените допустими заявления, които отговарят на критериите за подбор и отпускане на средства, както и от технически и социално-икономически фактори извън контрола на Комисията.

С оглед на горепосоченото и с оглед да се увеличи възможността за измерване на приноса на програмата LIFE към целите на 7-ата програма на ЕС за действие за околната среда (член 3, параграф 1, буква г) от Регламента за програмата LIFE) очакваните резултати бяха определени и като предвиждани резултати на равнище проект, където е възможно. Получателите на средства за проекти ще трябва да определят базовото равнище в началото на своя проект и крайния резултат във връзка с преследваните цели. Целите в областта на околната среда/климата, които трябва да бъдат постигнати от всеки проект, следва да изпълняват или дори да надхвърлят междинните цели, граничните стойности на емисиите или крайните цели, определени в съответните политики и законодателство на Съюза.

Програмата LIFE действа като катализатор и поради това възможността за възпроизвеждане на съдържанието на проектите е от ключово значение за това ефективността на програмата да доведе до положителни резултати в областта на околната среда и климата. Макар че всички предложения за проекти са насочени към възможността за възпроизвеждане в съответната област във връзка с околната среда или действията по климата, може да се очаква възможност за възпроизвеждане на едва 80 % от пилотните и демонстрационните проекти, тъй като съществува риск изпитваните и демонстрираните техники и методологии да не доведат до очакваните резултати. Също така с оглед на евентуалните икономически и административни затруднения не може да се очаква всички проекти да приключат успешно, независимо от горепосочената техническа неосъществимост.

Следва да се отбележи, че до 2017 г. ще бъдат приключени много малко проекти по новата програма LIFE, ако изобщо има приключени проекти в този срок. Следователно предвидените цели в областта на околната среда или действия по климата най-вероятно все още няма да бъдат постигнати на този етап.

Поради това, когато целите са свързани с текущи проекти, те представляват по-скоро етапни цели. Тези етапни цели предполагат изпълнение на проектите по такъв начин, че да е възможно целите да бъдат постигнати до 2020 г. Проектите, които бъдат приключени до 2017 г., естествено следва да постигнат заложените за тях цели.

За да се избегне дублиране, различните видове проекти по смисъла на членове 2 и 18 от Регламента за програмата LIFE са групирани по сродни цели във всяка приоритетна област, където е възможно. Видовете проекти, които не са обвързани с приоритетни области, например проектите за изграждане на капацитет, са посочени отделно.

Показателите са включени в описанието на резултатите и целите и поради това не се посочват отделно в таблиците по-долу.

([1]) Вж. също така разчета за програмата в проектобюджета за 2014 г., COM(2013) 450, стр. 181ff. Важна забележка: Комисията изготви показателите и целите в разчета за програмата въз основа на своето предложение от 2011 г. По време на законодателната процедура бяха въведени няколко промени: бяха въведени проектите за изграждане на капацитет и за техническа помощ, общият бюджет бе намален с 15 % и средствата за приоритетната област „Природа и биологично разнообразие“ бяха увеличени на 55 % от отпуснатите за проекти ресурси (т.е. бяха намалени средствата, заделени за приоритетната област „Околна среда и ресурсна ефективност“), ставката на съфинансиране бе увеличена на 60 % или повече за всички проекти за периода 2014—2020 г., бяха въведени тематичните приоритети и процентът на интегрираните проекти бе намален на 30 % от предвидените ресурси за безвъзмездни средства. В тази връзка резултатите и целите бяха променени по съответния начин.

7.1. **Подпрограма за околната среда**

За подпрограмата за околната среда се отчитат общите цели, определени в член 3, параграф 1, специфичните цели, определени за всяка приоритетна област в членове 10, 11 и 12, както и показателите за изпълнение, определени в член 3, параграф 3 от Регламента за програмата LIFE.

Околна среда и ресурсна ефективност

Проекти съгласно член 18, букви а) и б) от Регламента за програмата LIFE

Тематични приоритети	Количествени резултати ([1])	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
ВОДИ (включително морска среда)	Брой текущи или приключени проекти, насочени към (вътрешни/преходни/крайбрежни) водни обекти с влошено екологично състояние	Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер и се постига напредък към добро екологично състояние на равнище проект	80 %
	Брой водни обекти с влошено екологично състояние, към които са насочени текущи или приключени проекти	Водни обекти (вътрешни/преходни/крайбрежни), обхванати от текущи или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер, целящи подобряване на тяхното екологично състояние	100 ([2])
ОТПАДЪЦИ	Брой текущи или приключени проекти, насочени към постигане на целите от законодателството на ЕС в областта на отпадъците и прилагането на йерархията на отпадъците (адекватно управление на отпадъците).	Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер и се постига напредък към адекватно управление на отпадъците	80 %
	Брой допълнителни общини или райони в Съюза с неадекватно управление на отпадъците, към които са насочени текущи или приключени проекти	Общини или региони, обхванати от текущи или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер, целящи постигане на адекватно управление на отпадъците	20
РЕСУРСНА ЕФЕКТИВНОСТ (включително почви, гори и екологосъобразна и кръгова икономика)^	Брой текущи или приключени проекти, насочени към постигане на целите на политиката и законодателството на Съюза в областта на **ресурсната ефективност** (без да се включват почви и гори).	Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер и се постига напредък към осъществяване на някои аспекти от екологосъобразната кръгова икономика	80 %

Околна среда и ресурсна ефективност

Проекти съгласно член 18, букви а) и б) от Регламента за програмата LIFE

Тематични приоритети	Количествени резултати [1]	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
	Брой допълнителни дружества в Европа, към които са насочени текущи или приключени проекти	Допълнителни дружества, обхванати от текущи или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер, целящи прилагане на екологосъобразна кръгова икономика	10
	Брой текущи или приключени проекти, насочени към постигане на целите на политиката на Съюза в областта на защитата на **почвите**.	Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер и се постига напредък към запазване или подобряване на функциите на почвите	80 %
	Хектари земя в Съюза, към които са насочени текущи или приключени проекти	Земя, обхваната от текущи или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер, целящи запазване или подобряване на функциите на почвите.	2 000
	Брой текущи или приключени проекти, с които се насърчава прилагането на Европейската стратегия за **горите**.	Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер и се постига напредък към прилагането на Европейската стратегия за горите	80 %
		Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер, целящи осигуряване на данни за Европейския център за данни за горите (EFDAC)	80 %
ОКОЛНА СРЕДА и ЗДРАВЕ (включително химикали и шум)	Брой текущи или приключени проекти, с които се прилага политиката на Съюза в областта на **химикалите**, включително проекти, с които се насърчава заместването на вещества и свеждане до минимум на експозицията	Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер и се постига напредък към достигане или надхвърляне на съответната цел на Съюза относно химическите вещества на равнище проект	80 %

Околна среда и ресурсна ефективност

Проекти съгласно член 18, букви а) и б) от Регламента за програмата LIFE

Тематични приоритети	Количествени резултати ([1])	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
	Брой лица в Съюза, към които са насочени текущи или приключени проекти, целящи намаляване на химикалите	Лица, обхванати от текущи или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер, целящи да се намалят отрицателните въздействия на химикалите върху здравето и околната среда, включително прогнози за дългосрочни въздействия	50 000
	Брой финансирани текущи или приключени проекти, насочени към **намаляване на шума**	Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер и се постига напредък към достигане или надхвърляне на съответната цел на Съюза относно намаляване на шума на равнище проект	80 %
		Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер, насочени към намаляване на шума, по които се постига напредък към намаляване на експозицията на шум с поне 3 dB	80 %
	Брой лица в Съюза, към които са насочени текущи или приключени проекти за намаляване на шума	Лица, които се възползват от текущи или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер, целящи намаляване на нивата на шум с поне 3 dB	10 000
Качество на ВЪЗДУХА и емисии (включително градска среда)	Брой текущи или приключени проекти, които допринасят за постигането на целите за качество на въздуха от законодателството на ЕС и за прилагане на управление на качеството на въздуха.	Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер и се постига напредък към достигане или надхвърляне на съответната цел на Съюза относно качеството на въздуха на равнище проект: — в зони на следене на качеството на въздуха, в които нивата на замърсители са над установените по закон цели: в проектите се предвижда да се постигнат/надхвърлят тези цели за качество на въздуха на равнище проект,	80 %

Околна среда и ресурсна ефективност

Проекти съгласно член 18, букви а) и б) от Регламента за програмата LIFE

Тематични приоритети	Количествени резултати [1]	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
		— когато се разработват и прилагат политики относно качеството на въздуха: в проектите се предвижда разработване на нови мерки, методи или техники, които могат да послужат като модели за разработване на политика на Съюза.	
	Брой лица, към които са насочени текущи или приключени проекти за качество на въздуха	Лица, обхванати от текущи или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер за напредък към постигане или надхвърляне на съответната цел на Съюза относно качеството на въздуха.	1 млн.

[1] Поради възходящия подход и голямото разнообразие от предизвикателства в областта на околната среда и действията по климата, към които е насочена LIFE, както и ограничените налични средства за преодоляването им, въпреки въвеждането на тематични приоритети и теми на проекти предприемането на проекти в някои области е несигурно и поради това не могат да се определят предварителни количествени цели за повечето от обхванатите приоритетни области и преследвани цели, с изключение на тематичните приоритети за природата.

[2] Очаква се, че в периода 2015—2017 г. ще бъде подобрено екологичното състояние на 6900 водни обекта в Съюза, като при 1,4 % от тях (100) това ще бъде в резултат на средства по програмата LIFE.

Природа и биологично разнообразие

Проекти съгласно член 18, букви а), б) и в) от Регламента за програмата LIFE

Тематични приоритети	Количествени резултати	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
ПРИРОДА	Брой текущи или приключени проекти, насочени към местообитания или видове, чийто природозащитен статус не е благоприятен/сигурен	Процент на текущите или приключени проекти, целящи подобряване на природозащитния статус по смисъла на Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна и Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици	100 %
	Брой местообитания, чийто природозащитен статус не е благоприятен/сигурен и към които са насочени текущи или приключени проекти	Процент на целеви местообитания, видове или зони по „Натура 2000“, по които се постига напредък към подобряване на природозащитния статус	10 % от целевите местообитания

Природа и биологично разнообразие

Проекти съгласно член 18, букви а), б) и в) от Регламента за програмата LIFE

Тематични приоритети	Количествени резултати	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
	Брой видове, чийто природозащитен статус не е благоприятен/сигурен и към които са насочени текущи или приключени проекти		10 % от целевите видове
	Брой зони по „Натура 2000“/хектари от зони по „Натура 2000“, към които са насочени текущи или приключени проекти		10 % от целевите зони по „Натура 2000“/хектари от зони по „Натура 2000“
БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ	Брой текущи или приключени проекти, насочени към изпълнението на цели 2, 3, 4 и 5 от Стратегията за биологичното разнообразие до 2020 г.	Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер за подобряване или възстановяване на целевите екосистеми	80 %
	Брой видове екосистеми и хектари от площ на екосистеми, към които са насочени текущи или приключени проекти	Процент на видове или площи на екосистеми, към които са насочени текущи или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер и по които се постига напредък към подобряване или възстановяване	10 % от целевите местообитания
			10 % от целевите видове

Интегрирани проекти (ИП) — съгласно член 18, буква г) от Регламента за програмата LIFE

Тематични приоритети	Количествени резултати	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
ВОДИ (включително морска среда)	Брой на всички райони на речни басейни (РРБ) в Съюза, към които са насочени текущи или приключени ИП в областта на водите	Процент на РРБ, обхванати от ИП в областта на водите	3 %
	Брой текущи или приключени ИП, насочени към прилагането на планове за управление на речните басейни (ПУРБ)	Процент на ИП, целящи прилагане на законосъобразни и ефективни ПУРБ в обхванатия РРБ в съответствие с Рамковата директива за водите	100 %

Интегрирани проекти (ИП) — съгласно член 18, буква г) от Регламента за програмата LIFE

Тематични приоритети	Количествени резултати	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
	Брой текущи или приключени ИП, насочени към прилагането на ПУРБ	Процент на ИП, при които мобилизираните допълнителни финансови средства чрез ИП са по-големи от общата стойност на бюджета на тези ИП	100 %
ОТПАДЪЦИ	Брой региони в Съюза, обхванати от текущи или приключени ИП в областта на отпадъците	Процент на региони, обхванати от ИП в областта на отпадъците	2 %
	Брой текущи или приключени ИП, насочени към прилагането на планове за управление на отпадъците (ПУО) и/или програми за предотвратяване на отпадъци (ППО)	Процент на ИП, целящи прилагане на законосъобразни и ефективни ПУО и/или ППО в обхванатия регион в съответствие с членове 28 и 29 от Рамковата директива за отпадъците (Директива 2008/98/ЕО).	100 %
	Брой текущи или приключени ИП, насочени към прилагането на ПУО и/или ППО	Процент на ИП, при които мобилизираните допълнителни финансови средства чрез ИП са по-големи от общата стойност на бюджета на тези ИП	100 %
Качество на ВЪЗДУХА и емисии (включително градска среда)	Брой лица от региони на Съюза, към които са насочени текущи или приключени ИП в областта на въздуха	Процент на цялото население на Съюза от региони, обхванати от ИП в областта на качеството на въздуха	3 %
	Брой текущи или приключени ИП, насочени към прилагане на планове и програми за качество на въздуха (ППКВ)	Процент на ИП, целящи прилагане на законосъобразни и ефективни ППКВ в обхванатите региони в съответствие с член 23 от Директива 2008/50/ЕО относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа.	100 %
	Брой текущи или приключени ИП, насочени към прилагане на ППКВ	Процент на ИП, при които мобилизираните допълнителни финансови средства чрез ИП са по-големи от общата стойност на бюджета на тези ИП	100 %
ПРИРОДА	Брой зони по „Натура 2000“, към които са насочени текущи или приключени проекти в областта на природата	Процент на зони по „Натура 2000“, обхванати от ИП в областта на природата	4 %

Интегрирани проекти (ИП) — съгласно член 18, буква г) от Регламента за програмата LIFE

Тематични приоритети	Количествени резултати	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
	Брой текущи или приключени ИП, насочени към прилагане на рамки за приоритетно действие (РПД)	Процент на ИП, целящи прилагане на РПД, за да се гарантира адекватно управление на зоните по „Натура 2000“	100 %
	Брой текущи или приключени ИП, насочени към прилагане на РПД	Процент на ИП, при които мобилизираните допълнителни финансови средства чрез ИП са по-големи от общата стойност на бюджета на тези ИП	100 %

Информация и управление

Проекти съгласно член 18, буква з) от Регламента за програмата LIFE

Тематични приоритети	Количествени резултати	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
ИНФОРМАЦИЯ И ОСВЕДОМЕНОСТ	Брой текущи или приключени проекти, насочени към повишаване на осведомеността на граждани, предприятия, местни органи, регистрирани неправителствени организации (НПО) и други организации на гражданското общество (заинтересовани страни и граждани)	Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер за напредък към покриване на повече от две други области освен проектната област и повече от един език	80 %
	Брой заинтересовани страни и граждани, незапознати с екологичните цели, по отношение на които трябва да се повиши осведомеността, към които са насочени текущи или приключени проекти	Процент на увеличение на заинтересованите страни и гражданите, към които са насочени проекти за повишаване на осведомеността, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер за запознаване с целите на политиката в областта на околната среда, преследвана от тези проекти, измерен в предварителни и последващи проучвания (проведени по проекти по линия на програмата LIFE или от други субекти)	25 %
	Брой заинтересовани страни и граждани, към които са насочени текущи или приключени проекти	Активно участие на заинтересованите страни и гражданите в дейности за повишаване на осведомеността, предлагани по проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер (например участие в проучвания, доброволческа дейност, участие в обиколки с екскурзовод, сваляне на информация, отправяне на въпроси)	> 500 000

Информация и управление

Проекти съгласно член 18, буква з) от Регламента за програмата LIFE

Тематични приоритети	Количествени резултати	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
ПРИЛАГАНЕ	Брой проекти, насочени към подобрено спазване и прилагане на законодателството на ЕС в областта на околната среда	Процент на текущите или приключени проекти, с които се осъществяват действия с възможност за възпроизвеждане и за трансфер и се постига напредък към подобряване на спазването или прилагането	10 %
НПО	Брой интервенции от НПО, които получават безвъзмездни средства за оперативни разходи, във връзка с консултации относно политиката на ЕС в областта на околната среда	Процент на увеличение на интервенциите, с които се подпомага политиката на ЕС	12 %

Други проекти

Проекти съгласно член 18, букви д) и е) от Регламента за програмата LIFE

	Количествени резултати	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
Проекти за техническа помощ	Брой текущи или приключени проекти за техническа помощ	Текущи или приключени проекти за техническа помощ, с които се изготвят ИП.	10 проекта, с които се изготвят ИП в областта на природата, 5 проекта, с които се изготвят ИП в областта на отпадъците, водите или въздуха
	Брой текущи или приключени технически проекти	Процент на текущите или приключени проекти за техническа помощ, които водят до интегрирани проекти по програмата LIFE на ЕС с подобрено качество	90 %
Проекти за изграждане на капацитет	Брой проекти, насочени към изграждане на капацитет	Процент на текущите или приключени проекти за изграждане на капацитет, по които се постига напредък към увеличаване на усвояването в съответните държави членки	90 %
	Брой успешни заявления за безвъзмездни средства за действия с произход от държави членки с текущи проекти за изграждане на капацитет	Увеличен относителен дял на успешните заявления с произход от държави членки с текущи или приключени проекти за изграждане на капацитет в сравнение с усвояването между 2010 и 2012 г. (в проценти)	5 %

7.2. **Подпрограма за действия по климата**

Смекчаване			
	Количествени резултати	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
Интегрирани проекти	Брой проекти Брой обхванати области и граждани по осъществените стратегии или планове за действия за смекчаване на изменението на климата. Брой и обем на допълващите проекти, финансирани по други фондове на Съюза или други фондове.	Увеличен брой държави членки/региони, които прилагат интегрирани подходи с подкрепа от ИП или възпроизвеждат резултатите от ИП. Увеличен брой допълващи мерки по интегрирани проекти, които се финансират от други фондове на Съюза. Изразено в тонове намаление на парниковите газове, постигнато от нови технологии, системи, инструменти и/или други подходи с най-добри практики, които са разработени и внедрени чрез следване на примери от програмата LIFE.	7 държави членки прилагат интегрирани подходи с подкрепа от ИП или възпроизвеждат резултатите от ИП. Мобилизираните допълнителни финансови средства чрез ИП са по-големи от общата стойност на бюджета на тези ИП.
Проекти за техническа помощ	Брой проекти Процент на проектите за техническа помощ, които водят до създаване на ИП по програмата LIFE	Увеличен брой и подобрено качество на ИП, свързани с техническа помощ	100 % от проектите са довели до ИП по програмата LIFE.
Проекти за изграждане на капацитет	Брой проекти.	Увеличен относителен дял на успешните заявления от държави членки, допустими за изграждане на капацитет.	7 държави членки разполагат с поне един проект за смекчаване, който се финансира чрез подпрограмата за действия по климата по програмата LIFE.
Други проекти	Брой проекти. Брой финансирани проекти, с които се насърчават иновационни технологии, системи и инструменти и/или други решения с най-добри практики за намаляване на емисиите на парникови газове.	Увеличен брой иновационни технологии, системи и инструменти и/или други решения с най-добри практики за намаляване на емисиите на парникови газове. Увеличен процент на актуализирани или нови подходи, разработени чрез програмата LIFE, които се използват или подобряват систематично от частния и публичния сектор. Изразено в тонове намаление на парниковите газове, постигнато от нови технологии, системи, инструменти и/или други подходи с най-добри практики, които са разработени и внедрени чрез следване на примери от програмата LIFE.	При 80 % от всички стартирани проекти се създават дълготрайни иновационни технологии, системи и инструменти и/или други решения с най-добри практики за намаляване на емисиите на парникови газове.

Адаптация			
	Количествени резултати	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
Интегрирани проекти	Брой проекти Брой обхванати области и граждани по стратегии или планове за действия за адаптация или други планове за адаптация с голям териториален обхват, осъществени чрез програмата LIFE. Брой трансрегионални или трансгранични проекти за адаптация. Брой и обем на допълващите проекти, финансирани по други фондове на Съюза или други фондове.	Положително въздействие за устойчивостта по отношение на климата в региони и икономически сектори чрез действия, финансирани по програмата LIFE, и други допълващи проекти. Увеличен брой държави членки/региони, които прилагат подходи с подкрепа от интегриран проект или възпроизвеждат резултатите от ИП. Увеличен брой допълващи мерки, които се финансират от други фондове на Съюза. Положително въздействие от проектите по програмата LIFE, насочени към устойчивост по отношение на климата в особено уязвими области, определени в стратегията на ЕС за адаптация.	7 държави членки прилагат интегрирани подходи с подкрепа от ИП или възпроизвеждат резултатите от ИП. Мобилизираните допълнителни финансови средства чрез ИП са по-големи от общата стойност на бюджета на тези ИП
Проекти за техническа помощ	Брой проекти Процент на проектите за техническа помощ, които водят до създаване на ИП по програмата LIFE.	Увеличен брой и подобрено качество на интегрираните проекти, свързани с техническа помощ.	100 % от проектите са довели до интегриран проект по програмата LIFE.
Проекти за изграждане на капацитет	Брой проекти.	Увеличен относителен дял на успешните заявления от държави членки, допустими за изграждане на капацитет.	7 държави членки разполагат с поне един проект за адаптация, който се финансира по програмата LIFE.
Други проекти	Брой проекти. Брой финансирани проекти, с които се насърчават иновационни технологии, системи и инструменти и/или други решения с най-добри практики за устойчивост по отношение на климата. Брой оценки на уязвимостта, стратегии или планове за действие за адаптация към изменението на климата, разработени по програмата LIFE. Брой трансрегионални или трансгранични проекти за адаптация.	Повишена устойчивост по отношение на климата, разбита по сектори, която се дължи на демонстрирани нови технологии, системи, инструменти и/или други подходи с най-добри практики, които са разработени и внедрени чрез следване на примери от програмата LIFE. Положително въздействие от проектите по програмата LIFE за устойчивостта по отношение на климата в особено уязвими области, определени в стратегията на ЕС за адаптация.	При 80 % от всички стартирани проекти се създават иновационни технологии, системи и инструменти и/или други решения с най-добри практики, с които се повишава устойчивостта по отношение на климата.

Управление			
	Количествени резултати	Качествени резултати	Дългосрочни цели/етапни цели за 2017 г.
Проекти за информация, осведоменост и разпространяване	Брой проекти. Брой обхванати граждани, предприятия, местни органи, регистрирани неправителствени организации (НПО) и други организации на гражданското общество. Географско разпределени и обхванатата област.	Повишена осведоменост относно причиненото от човека изменение на климата и решения, измерена чрез проучвания на Евробарометър. Повишено участие в консултации със заинтересованите страни или политически дискусии, свързани с политиката и законодателните актове в областта на климата.	Увеличение с 25 % на участието на заинтересовани страни и граждани в дейности за повишаване на осведомеността. Увеличение с 10 % на гражданите, към които са насочени проекти по програмата LIFE, разглеждащи причиненото от човека изменение на климата като много сериозен проблем.
Проекти за най-добри практики и други проекти	Брой проекти. Брой консолидирани практики, при които се използват разработени и изпитани показатели или инструменти чрез следване на примери от програмата LIFE. Брой политически подходи или законодателни предложения въз основа на резултати от проекти.	Увеличен брой най-добри практики, които са възприети от домакинства, предприятия, органи или са включени в национални/регионални програми или планове за действие. Намален брой нарушения на законодателството на ЕС в резултат на интервенции по програмата LIFE.	25 % от практиките или подходите по проектите са включени в национални/регионални програми или планове за действие. 80 % от проектите по програмата LIFE, насочени към управление, свързано с климата, са довели до подобрено управление, свързано с климата.

Специфични резултати, показатели и цели за финансови инструменти:

Общи показатели за всички финансови инструменти

Резултатите, показателите и целите за финансовия инструмент ще бъдат договорени с изпълнителя. Като минимум те следва да обхващат:

— брой споразумения (заеми, гаранции и др.) с финансови посредници (n);

— обем на финансовите средства, предоставени по финансовите инструменти (млн. EUR);

— обем на частните финансови средства, привлечени чрез финансовите инструменти (млн. EUR),

— брой крайни получатели (n);

— брой държави членки, в които проектите са били финансирани от финансовите инструменти (n).

Специфични показатели за NCFF

— финансови средства, предоставени от финансовите посредници съгласно финансовия инструмент в резултат на финансираните проекти (млн. EUR);

— финансови средства, предоставени за зони по „Натура 2000“ в резултат на финансираните проекти (млн. EUR);

— въздействие върху устойчивостта по отношение на климата (излагане на изменението на климата и чувствителност към ефектите от него) на региони и икономически сектори, по-специално в уязвими области, определени като приоритет за финансиране по програмата LIFE в стратегията на ЕС за адаптация в резултат на финансираните проекти;

— въздействие върху състоянието на екосистемите в резултат на финансираните проекти;

— създаване на заетост: брой създадени работни места в резултат на финансираните проекти (брой работни места в еквивалент на заетост на пълно работно време).

Специфични показатели за PF4EE

— частни финансови средства (млн. EUR), привлечени в резултат на заеми по PF4EE;

— генерирани икономии на енергия (GWh) в резултат на заеми по PF4EE;

— намаление на емисиите на CO_2 (тонове CO_2) в резултат на заеми по PF4EE;

— създаване на заетост: брой създадени работни места в резултат на заеми по PF4EE (брой работни места в еквивалент на заетост на пълно работно време).

Очаквани специфични резултати по NCFF

По време на първоначалния пилотен етап по линия на NCFF се очаква да бъдат реализирани 9—12 операции (включително непреки операции) или 3—4 операции годишно. Индивидуалните инвестиции ще останат под 10—15 млн. EUR.

Прогнозният ливъридж на инструмента върху отпуснатите средства по програмата LIFE е между 2,2 и 3,2 пъти. Като се вземе предвид евентуалното участие на крайните получатели в разходите за проектите в размер на приблизително 25 %, ливъриджът от всички инвестиции върху отпуснатите средства по програмата LIFE би могъл да бъде между 2,8 и 4,2 пъти. Общите инвестиции по проекти за управление на природния капитал само през пилотния етап биха могли да достигнат 420 млн. EUR.

По време на последващия оперативен етап очакваният ливъридж би могъл да бъде до шест пъти особено ако към инструмента се присъединят и други инвеститори и ако се осъществяват повече инвестиции чрез посредници и фондове.

Очаквани специфични резултати по PF4EE

По инструмента PF4EE биха могли да се сключат приблизително 6—10 споразумения за финансиране (заеми от ЕИБ за ЕЕ и инструменти за поделяне на риска/експертна подкрепа) с финансовите институции в периода 2014—2017 г. Споразуменията за финансиране могат да обхванат прилагането на финансовия инструмент в повече от една държава членка, а финансовият посредник може да сключва повече от едно споразумение за финансиране.

Като се приема среден инвестиционен разход от 300 000 EUR, очаква се през целия жизнен цикъл на програмата (2014—2017 г.) до 1 800 крайни получатели и проекти да получат кредитно финансиране в размер на общо около 430 млн. EUR. Инвестициите в ЕЕ през този период биха могли да възлизат на общо около 540 млн. EUR.

Прогнозният ливъридж на стойността на портфейла от заеми върху отпуснатите средства по програмата LIFE е шест пъти. Като се вземе предвид евентуалното участие на крайните получатели в разходите за проектите в размер на приблизително 25 %, ливъриджът от всички инвестиции върху отпуснатите средства по програмата LIFE би могъл да бъде до осемкратен.